

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање исплатиће, почев од 10. фебруара, новчану помоћ у износу од 20.000 динара свим корисницима пензија који су право остварили закључно са 31. јануаром ове године

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

НОВЧАНА ПОМОЋ ОД 10. ФЕБРУАРА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић
Париска бр. 9,
11000 Београд,
011/2030-742
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743
факс: 2638-201

**РЕДАКЦИЈА
ЗА ВОЈВОДИНУ:**

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарииа
ЈП „Службени гласник“
Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

По мери кнеза и народа

Први највиши правни акт у Кнежевини Србији, познат као Сретењски устав, усвојила је 15. фебруара 1835. у Крагујевцу Скупштина Кнежевине Србије.

Аутор овог за то време изузетно модерног и либералног документа био је новинар, дипломата и лекар Димитрије Давидовић. Овај Србин из Аустрије је у веома кратком року написао устав „по мери кнеза и народа“ мада су неки историчари мишљења да је такав устав био нереалан и резултат Давидовићевог недовољног познавања прилика у Србији.

Скупштина Кнежевине Србије заседала је у Крагујевцу од 1818. године када је проглашен за престо ни град. Скупштина је заседала на пољани, у порти Придворске цркве, а 1835. за Сретењску је баш владало велико интересовање, јер је била обећана годину дана раније с најавом да

шње послове, правосуђе, финансије, војску и просвету.

Законодавни органи су кнез и совјет чије чланове именује кнез. Кнез има право да два пута одбије законски предлог. Трећи пут га усваја, ако не, он иде на „пагубу“ народа, устава или државе.

Народна скупштина нема право законодавне иницијативе нити може да позива попечитеље на одговорност, али може да изрази жељу за доношењем закона или преиспитивањем рада одређеног попечитеља.

Ипак, оно што овај устав издваја и ставља у ранг најмодернијих тог доба, јесте глава 11, названа „Обштенародна права Србина“. Њоме су гарантована лична права и слобода грађана, чије су вредности препознате из француске и белгијске уставности: неприкосновеност личности, право на законито суђење, слобода

кретања и настањивања, неповредивост стана, право на избор занимања. Неки чланови устава показују и на остатке феудализма, јер се наводи да је забрањен кулук, заграђивање сеоских шума, те се проглашава слобода располагања земљом.

Устав даље каже да су чиновници на положају доживотно – могу бити отпуштени само уз суд-

ће се на њој решавати питање унутрашњег уређења земље. Због тога је, према неким наводима, Скупштини присуствовало 2.400 званичних представника и много „знатичељног народа“.

Скупштина је једногласно, без икаквог претреса, прихватила одредбе Устава. На Устав су заклетву положили кнез и посланици, испод нове заставе са грбом Србије.

Што се тиче самих одредби, Устав је прогласио начело поделе власти на законодавну, законоизвршитељну и судску, али то начело није доследно спроведено. Централни органи власти су: кнез, као неприкосновена личност и шеф државе, државни совјет (којим су српски великаши настојали ограничити кнежеву власт) и Народна скупштина, док „власти српске“ чине само кнез и савет.

Достојанство кнеза је наследно. Наслеђују га мушки потомци, ако их нема – мушки потомци кнежевог брата, ако ни њих нема – мушки потомци кнежевих кћерки.

Чланови совјета су председник, секретар, неодређен број саветника и шест попечитеља (министара) – за спољашње послове, унутра-

ску кривицу. Имају право на пензију и не смеју се бавити трговином ни занатством. Чиновници су тада били ретко писмено становништво.

Члан 127 Устава наводи да је званичан језик у судству и управи српски језик.

Међутим, иако је био демократскији од других свог доба (или управо због тога) Сретењски устав је трајао само нешто више од месец дана. Према наводима историчара, када је српски изасланик Михаило Герман крајем фебруара однео устав у Цариград, турски министар иностраних послова је изјавио да је то „заразителна конституција“; руски посланик у Цариграду Бутев би био је још строжи и оптужио је Србе да су направили француско-швајцарску конституцију. Аустрија је такође била против устава јер га ни сама није имала. Иако је брзо укинут под притисцима ове три велике силе, он се и данас сматра једним од најдемократскијих и најлибералнијих устава, а 15. фебруар се као Дан државности Србије славио до настанка Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, да би обележавање овог датума поново почело 2002. године.

М. Јовановић

ОДЛИЧАН ПОЧЕТАК ГОДИНЕ

У фебруару исплата највеће новчане помоћи за пензионере

У складу са Закључком Владе Републике Србије од 20. јануара 2022. године, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање извршиће исплату новчане помоћи у износу од 20.000 динара свим корисницима пензија. Реч је о корисницима који су право остварили закључно са 31. јануаром 2022. године.

– Исплата новчане помоћи од 20.000 динара почеће 10. фебруара ове године. Ову помоћ добиће корисници који су остварили право на пензију, укључујући и кориснике који су то право остварили применом одредаба међународних уговора о социјалном осигурању. Такође, помоћ ће бити исплаћена и корисницима права на привремену накнаду – инвалидима рада друге и треће категорије инвалидности, односно преостале радне способности, у складу са члановима 223 и 225 Закона о пензијском и инвалидском осигурању, и инвалидној деци – корисницима привремене накнаде код Фонда. Новчану помоћ Фонд ће исплатити свим наведеним корисницима којима је решењем о остваривању права утврђен датум коришћења закључно са 31. јануаром 2022, без обзира на датум доношења решења. Исплата помоћи корисницима који су право остварили закључно са 31. јануаром ове године а нису обу-

Реља Огњеновић, заменик директора Фонда ПИО

хваћени исплатом од 10. фебруара, биће извршена једнократно, након успостављања исплате пензија – објаснио је заменик директора Фонда ПИО, Реља Огњеновић.

Корисници који испуњавају услове у складу са овим Закључком Владе, као и приликом ранијих исплата новчане помоћи, неће морати да се пријављују, већ ће им новац аутоматски бити исплаћен.

Реља Огњеновић је подсетио да су од 1. јануара ове године пензије више за 5,5 процената, те да се и у 2022. наставља са исплаћивањем увећања уз пензију за све пензионере са примањима до 40.042,19 динара.

– Желим да подсетим да су у последње две године, у овом за цео свет кризном периоду, поред сигурне и редовне исплате, пензије и новчане накнаде у јануару 2020. повећане за 5,4 одсто, у јануару 2021. за још 5,9 одсто, као и да се све време уз пензијски чек исплаћује и увећање уз пензију за пензије до одређене висине. У 2020. Фонд ПИО је, као подршку, исплатио две једнократне помоћи за пензионере, од 4.000 и од 5.000 динара, у септембру прошле године исплаћена је једнократна помоћ у износу од 50 евра, односно, 5.900 динара, а у фебруару ћемо исплатити и највећу до сада једнократну помоћ од 20.000 динара. Све то показује да су државне финансије стабилне и сигурне, а да је брига о пензионерима свеобухватна, као и посвећеност и борба за бољи живот сваког грађанина Србије – истакао је заменик директора Фонда ПИО. **Г. О.**

ПАКЕТИ ПОМОЋИ ДРЖАВЕ ГРАЂАНИМА И ПРИВРЕДИ У 2020, 2021. И 2022.

Сачувана стабилност и радна места

У марту 2020. године Влада Републике Србије објавила је програм пакета економских мера које су за циљ имале смањење негативних ефеката проузрокованих пандемијом коронавируса и подршку привреди, односно, како је речено, да „чувају људе, радна места, производњу, ликвидност“.

У наредних годину дана Влада Србије је донела још два пакета мера помоћи грађанима и привреди у укупној вредности од 953 милијарде динара, односно приближно осам милијарди евра. Са мерама помоћи за

младе, здравствене раднике и за пензионере у 2022. години, сва три пакета помоћи државе

за ублажавање последица пандемије вредна су укупно око 8,7 милијарди евра.

Први пакет антикризних мера је, да се подсетимо, садржао новчану помоћ од по 100

У 2020. и 2021. сви пунолетни грађани добили по 100 евра + 80 евра

евра у динарској противвредности свим пунолетним грађанима Србије. Медицински радници су од 1. априла 2020. добили и повећање плата за 10 одсто.

Предузетници – паушалци и запослени у микро, малим и средњим предузећима у приватном сектору добили су нешто више од 90.000 динара током три месеца, док је запосленима у великим предузећима у приватном сектору, који су добили решења о прекиду рада, уплаћено 50 одсто минималне зараде. Ову меру нису могла да користе предузећа која су отпустила више од 10 одсто запослених.

Када је реч о привреди, одобрено је и одлагање плаћања пореза на зараде и доприносе за сва приватна предузећа у периоду ванредног стања, а најмање на три месеца, уз каснију

Пензионерима од почетка пандемије по 180 евра + 34.900 динара (Фонд ПИО)

отплату настале обавезе у ратама са почетком најраније од 2021. године (са могућношћу отплате у периоду до 24 месеца). Такође и одлагање плаћања пореза на добит за други квартал 2020. године и ослобађање обавезе плаћања ПДВ-а за предузећа даваоце донација.

Као подршку ликвидности Фонд за развој издвојио је 200 милиона евра за субвенционисане кредите са један одсто камате за предузетнике, микро, мала и средња предузећа, пољопривредна газдинства и задруге.

Народна банка Србије одобрила је, као своју меру, застој у отплати (мораторијум) дужницима на отплату кредита, као и обавеза по основу финансијског лизинга, не краћи од 90 дана, или од трајања ванредног стања, за које време банка није обрачунавала затезну камату, нити је покретала поступак извршења, ни поступак принудне наплате према дужницима. Држава је комерцијалним банкама обезбедила и гарантну шему за кредите за одржавање ликвидности и обртних средстава за микро, мала и средња предузећа, као и за пољопривредна газдинства.

Други пакет помоћи Владе, усвојен 30. јула 2020, подразумевао је, између осталог, нови мораторијум НБС на отплату кредита у трајању од два месеца (за грађане и привреду), исплату 60 одсто минималне зараде у августу и септембру, и ослобађање од плаћања пореза и доприноса на зараде за један месец за запослене у микро, малим и средњим предузећима. Поред тога, и 50 одсто минималне зараде за запослене у великим предузећима који су имали одлуку о прекиду рада.

Овај пакет мера био је усмерен и на привредне субјекте који су основани након 15. марта 2020 – новоосноване фирме у септембру 2020. добиле су помоћ од 120 одсто минималне зараде по запосленом, и за један месец одложене порезе и доприносе на зараде.

Незапосленима од почетка пандемије по 180 евра + 60 евра

У фебруару прошле године Влада је донела још један свеобухватни пакет мера подршке који је, између осталог, предвидео по 60 евра свим пунолетним грађанима Србије (уплате по 30 евра у мају и новембру) а пензионерима још по 50 евра од Фонда ПИО у септембру. На ову меру је додато још по 20 евра за све пунолетне грађане, а ова помоћ је исплаћена

у децембру прошле године. Додатних 60 евра добили су у јуну и сви незапослени. Помоћ од 100 евра добили су и сви Срби са Косова и Метохије, укључујући и децу, док су незапослени добили и додатних 100 евра (укупно 200 евра).

Трећи пакет мера садржао је и исплату једне и по минималне зараде у априлу, мају и јуну за предузетнике и запослене у микро, малим, средњим, али и у великим предузећима – укупно за 1,4 милиона запослених у приватном сектору. Поред једног и по минималца, подршку у висини од још једне пуне минималне зараде добили су угоститељи, туристичке агенције, лиценцирани туристички водичи и пратиоци, хотели, одмаралишта и рентакар агенције.

У оквиру подршке туризму, градски хотели добили су 350 евра по индивидуалном лежају и 150 евра по смештајној јединици, а помоћ је добио и сектор превозника путника и друмског саобраћаја и аутобуских станица – 600 евра по аутобусу у периоду од шест месеци. Прихватањем тих мера привредници су се обавезали да не смеју смањити број запослених за више од 10 одсто до истека три месеца од исплате последњег минималца, као и на то да не могу исплаћивати дивиденде.

Да подсетимо и да су сви вакцинисани грађани, укључујући и пензионере, у јуну 2021. добили по 3.000 динара.

У јавном сектору није било смањења плата ни отпуштања, пензије су биле редовне и сигурне са предвиђеним повишицама.

Када је реч о 2022, иако је година тек почела – од 1. јануара повећане су плате запосленима у јавном сектору, као и пензије. Здравствени радници су 14. јануара добили помоћ од 10.000 динара, а исплата 100 евра младима од 16 до 29 година почиње 1. фебруара. Пензио-

Мере помоћи државе за период 2020–2022. вредне око 8,7 милијарди евра

Мере помоћи државе за период 2020–2022. вредне око 8,7 милијарди евра

нере 10. фебруара очекује нова, највећа једнократна помоћ од 20.000 динара.

У условима неизвесности изазване пандемијом, мере помоћи државе пружиле су додатни импулс привредном расту те Србија из ове глобалне кризе излази са мањим последицама него земље које су развијеније од нас. Показала се као стабилна економија на коју могу да рачунају њени грађани и привреда.

У том смислу треба истаћи и да је за економске мере за ублажавање последица ковида 19 Република Србија похваљена од ММФ-а, Светске банке и других институција.

М. Јовановић

ПРИЈАВА НА ОБАВЕЗНО ОСИГУРАЊЕ

Проверити на време пријаве о стажу

Поучени својим или туђим искуствима са појединим неодговорним послодавцима и неплаћеним доприносима за пензијско и инвалидско осигурање, запослени грађани, посебно када им се приближи време за одлазак у пензију, проверавају да ли су им сви периоди стажа уредно регулисани, односно да ли су у матичној евиденцији регистроване одговарајуће пријаве о оствареном стажу и заради. Међутим, дешава се да о појединим периодима у матичној евиденцији не постоје никакви подаци, па чак ни пријава на осигурање – баш као да радног односа заправо никада није ни било. Такође неки осигураници који су обављали самосталне делатности при преузимању уверења виде да за те периоде никакви подаци нису регистровани у матичној евиденцији.

Значај пријаве на обавезно социјално осигурање је вишеструк. Пријавом почетка запослења, односно обављања делатности утврђују се сва права и обавезе у вези са осигурањем. Пореска управа има информацију о обавези уплате доприноса, а пријава је јединствена и истовремено означава и почетак трајања права на здравствено осигурање. Наравно, попут пријављивања почетка осигурања, обавезно се пријављују и промене података у току трајања осигурања, као и дан његовог престанка.

Пријава на обавезно социјално осигурање подноси се искључиво електронски на порталу Централног регистра обавезног социјалног осигурања (ЦРОСО), мада су у пракси пријаве примане и на шалтерима Фонда ПИО, али од 1. јула 2021. године подношење пријава у Фонду више није могуће. За подношење пријаве овлашћено лице послодавца користи квалификовани електронски сертификат. Изузетно, пријаве на осигурање и даље врши Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање за физичка лица као што су, на пример, носиоци пољопривредног домаћинства или газдинства, или лица која немају техничке могућности да то учине у електронском облику на порталу ЦРОСО. Свако запослено и друго ангажовано лице мора да буде пријављено на осигурање пре ступања на рад, док је тај рок за осигуранике самосталних делатности три радна дана од почетка обављања те делатности. У истом року од три дана пријављује се и промена у току осигурања, као и дан престанка осигурања.

У случају пропуштања рока, обвезник подношења пријаве, или сам осигураник, мора да поднесе захтев за утврђивање својства осигураника у управном поступку, што подразумева доказивање чињеница о датуму почетка, промене или престанка осигурања. Такође, пропуштање рокова подразумева и прекршајну одговорност за обвезника подношења пријаве, као и за одговорно лице, а за овај прекршај закон прописује и новчане казне чија висина иде и до 1.500.000 динара. У случају да је због пропуштања рока неопходно чињенице у вези са трајањем осигурања утврђивати у управном поступку, осим уговором о раду или доказима о раскиду тог уговора, период трајања осигурања утврђује се и на основу доказа о исплаћеним платама, па и непосредним доказима о раду као што су решења о коришћењу годишњег одмора, акти које је запослени у току рада сачињавао или потписивао, или акти које је сачињавао послодавац а односе се на запосленог, као и било који други докази на основу којих се недвосмислено може утврдити да је неко лице у појединим периодима било заиста запослено.

За „самосталце“ докази су пре свега регистри одговарајуће агенције, односно професионалног удружења, с тим што је важно нагласити да код професионалних удружења чињеница уписа у регистар има конститутивно дејство, односно дан када је нека чињеница уписана у регистар представља и дан од када та чињеница има дејство, па тако није могуће ретроактивно евидентирати дан почетка или престанка осигурања. Изричито је законом прописано да се својство осигураника не може доказивати изјавама сведока.

Према законским прописима, обавезу подношења пријаве имају послодавци за осигуранике запослене, осигураник који је сам обвезник плаћања доприноса, Агенција за привредне регистре за лица чија је самостална делатност регистрована у тој агенцији, као и Национална служба за запошљавање за кориснике новчане накнаде код НСЗ. За лица која обављају самосталне професионалне делатности пријаву подносе организације, савези и удружења, а за пољопривреднике општинска управа.

Сви грађани који желе да утврде да ли су благовремено пријављени на осигурање треба то да провере пре свега са својим послодавцем који може да им омогући увид у поднету пријаву. Наравно, провера је могућа и код Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, увидом у уверење о пријавама регистрованим у матичној евиденцији, које се уз личну карту може добити на шалтеру најближе организационе јединице Фонда. Они који користе рачунар могу и да затраже издавање пин кода и да убудуће све податке регистроване у матичној евиденцији проверавају сами преко интернет презентације Фонда. Увид у регистроване пријаве могућ је и преко портала еУправе.

Имајући у виду значај благовременог подношења пријаве, као и то да она утиче на коришћење других права, а пре свега здравственог осигурања, свакако је препорука за све грађане да воде рачуна о томе да ли су пријављени на осигурање, без обзира на то да ли су запослени или се баве самосталном делатношћу или пољопривредом.

М. Мирјић

Важе за целу 2022. годину

Од уплате за јануар 2022. године важе нове основнице осигурања, које су за 8,72 одсто више у односу на претходну годину и грађани могу да се одреде за једну од 13 основница осигурања, независно од стручне спреме коју имају. По Закону о доприносима за обавезно социјално осигурање, најнижа основница осигурања износи 35 одсто просечне републичке зараде за претходних 12 месеци, што је 30.880 динара, а највиша пет просечних плата, односно 441.140 динара. Допринос за пензијско и инвалидско осигурање је 25 одсто, што значи да ће се месечни издатак за самосталну уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање кретати у распону од 7.720 до 110.285 динара.

Износи основница осигурања и доприноса за пензијско и инвалидско осигурање важе за целу 2022. годину и доступни су грађанима на сајту Фонда и на

ОСНОВИЦЕ ЗА ДОПРИНОСЕ ОД ЈАНУАРА ДО ДЕЦЕМБРА 2022. ГОДИНЕ				
ПРОСЕЧНА ЗАРАДА ЗА ПЕРИОД X 2020 - IX 2021 88.228	Основнице	%	Од просечне зараде	25%
	1	35	30.880	7.720,00
	2	40	35.291	8.822,75
	3	54	47.643	11.910,75
	4	65	57.348	14.337,00
	5	80	70.582	17.645,50
	6	87	76.758	19.189,50
	7	115	101.462	25.365,50
	8	127	112.050	28.012,50
	9	155	136.753	34.188,25
	10	200	176.456	44.114,00
	11	300	264.684	66.171,00
	12	400	352.912	88.228,00
	13	500	441.140	110.285,00

огласним таблама у филијалама. Подсећамо грађане који се одреде за самосталну уплату доприноса по основу члана 15 Закона о ПИО да је рок доспелости 15. у месецу за претходни месец. Једном изабрана основница може се променити, под условом да се поднесе нови захтев. Такође, грађани који не желе више да уплаћују самостално доприносе у обавези су

да поднесу захтев за престанак уплате.

Подсећамо да право на самосталну уплату доприноса имају сва лица која су ван осигурања (незапослени, студенти, домаћице, ђаци...) под условом да су старија од 15 година, да имају пребивалиште у Србији, да нису корисници пензије остварене у Србији или у држави са којом је закључен међународни уговор

о социјалном осигурању и да није наступио неки од случајева по основу којих се остварује право (нпр. навршење година живота прописаних за стицање права на старосну пензију, инвалидност), односно, уколико је наступио неки од тих случајева, својство осигураника се може стећи само за случај који није наступио.

Г. О.

Уговор о социјалној сигурности са Квебеком

Првог фебруара 2022. године ступа на снагу Уговор о социјалној сигурности између Владе Републике Србије и Владе Квебека. Овим уговором се на свеобухватан начин уређује остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања, укључујући и права по основу повреде на раду и професионалне болести и здравственог осигурања.

Отишло се и корак даље па је споразумом предвиђена и могућност здравствене заштите студената док бораве у Квебеку или су на студијама у Србији, што споразум с Канадом, који наша земља има од 2014. године, не предвиђа.

Када почне да се примењује конвенција с Квебеком, где има готово највише српских радника, свим тим радницима ће се признати године стажа и имаће део иностране пензије, али и право на здравствено осигурање.

Г. О.

Нови директор Сектора за правне и опште послове

Од 20. децембра 2021. године директор Сектора за правне и опште послове у Дирекцији Фонда ПИО је Ненад Радић. Рођен је 1988. године у Београду где је завршио основну и средњу школу, као и Правни факултет. Након дипломи-

рања радио је у Фонду за заштиту животне средине при тадашњем Министарству пољопривреде, затим у Градској општини Звездара, у Кабинету председника општине, и у Министарству просвете, науке и технолошког развоја на месту

шефа Кабинета министра. У Републичком фонду ПИО запослио се у новембру 2020. године, а до именованја на место директора Сектора за правне и опште послове био је заменик директора Филијале за град Београд.

Г. О.

Ненад Радић

У новој згради бољи услови за рад

Један од основних разлога да Републички фонд ПИО крене у изградњу новог пословног објекта зграде Филијале РФ ПИО Нови Сад, био је и да се створе адекватни просторни и архитектонски услови за првостепено медицинско вештачење из домена рада Покрајинског фонда (ПФ) са седиштем у Новом Саду. Нова зграда Филијале Нови Сад је завршена, па се сада, од 27. децембра прошле године, сви послови из надлежности Филијале,

Др Јасмина Стојшин Widen

као и послови првостепеног медицинског вештачења из надлежности Покрајинског фонда са седиштем у Новом Саду, обједињено обављају у овом најсавременије изграђеном и високофункционалном објекту од 4,7 хиљада квадратних метара, који се налази на адреси Житни трг бр. 3. У новом простору сви лекари вештачи из Одељења за медицинско вештачење ПФ имају своје канцеларије на првом спрату зграде, где су смештени и административни радници овог одељења. Такође, у приземљу новог објекта налази се и просторија за медицинско вештачење особа са инвалидитетом које се отежано крећу и теже покретних старијих особа.

Према речима начелнице Одељења за медицинско вештачење Покрајинског фонда са седиштем у Новом Саду, др Јасмине Стојшин Widen, лекари вештачи су се међу првима уселили у нову зграду Филијале Нови Сад, где су већ од 24. децембра обављали медицинска вештачења странака

позваних за тај датум, те да никоме нису отказали раније послат позив.

– Ово је много функционалнији и лепши простор за рад, где сваки лекар вештак има своју канцеларију. Очекујемо да ћемо у наредном периоду комплетирати и осталу ИТ опрему у канцеларијама. За потребе наших странака које су слабије покретљиве и које користе штаке или инвалидска колица, односно за њихов лакши приступ нашим канцеларијама, у новој згради изграђени су и довољно пространи лифтови са равним подовима, прилагођени за ову популацију. Имамо и просторију у приземљу коју користимо за вештачење странака које се отежано крећу и не могу да дођу на први спрат ни уз помоћ штака или инвалидских колица. У том случају наши лекари силазе у приземље и обављају њихов преглед. Улаз у нову зграду је такође архитектонски приступачан јер постоји приступна рампа за особе са инвалидитетом. Нови радни простор нам је погоднији и за примену прописаних епидемиолошких мера заштите од коронавируса, јер осим што се све редовно дезинфикује (пулт намењен пријему странака, ходници који се бришу три пута дневно), сада имамо и могућност проветравања ходника. Наше особље носи заштитне маске, а велика већи-

на нас је вакцинисана. Да бисмо прегледе код лекара учинили што безбеднијим за странке, смањили смо фреквенцију људи на спрату и време чекања на преглед, на тај начин што свака странка има свој прецизно заказан термин за вештачење – изнела је др Јасмина Стојшин Widen прве утиске о раду Одељења за медицинско вештачење у новој згради Филијале Нови Сад.

Начелница је навела да ово одељење ради оцену радне способности осигураника, затим медицинско вештачење туђе помоћи и неге, посебне неге деце, као и вештачење по упутима центара за социјални рад. Према њеним речима, Одељење за медицинско вештачење Покрајинског фонда са седиштем у Новом Саду у 2021. години урадило је 18.446 предмета, што је велики број ако се узме у обзир и епидемиолошка ситуација услед пандемије коронавируса, као и мањи број лекара вештака који је тај посао обавио у односу на ранији период.

– Желим да истакнем и да досад у колективу нисмо имали случај да се неко заразио вирусом ковид 19 на радном месту, а цео посао смо обавили на истом нивоу и обиму као и пре пандемије – нагласила је др Јасмина Стојшин Widen.

Мирослав Мектеровић

Погребни трошкови у 2022. години – 46.533 динара

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање обавештава грађане да ће накнада погребних трошкова у 2022. години износити 46.533 динара за све категорије корисника пензија. Ова накнада се исплаћује лици-

ма која су сносила трошкове сахране преминулих корисника пензије.

У 2021. години накнада за погребне трошкове износила је 44.107 динара.

Подсећамо наше читаоце да је изменама и допунама

Закона о ПИО, који је ступио на снагу 25. јуна 2021. године, измењен члан којим је регулисана исплата накнаде погребних трошкова, у смислу да ће лицу које је сносило трошкове сахране корисника пензије Фонд исплатити накнаду

погребних трошкова у висини износа те накнаде на дан смрти корисника, а не на дан издавања рачуна, како је било до тада.

Висина накнаде погребних трошкова усклађује се на исти начин као и пензија. **Г.О.**

Литерарни конкурс „Синђелићеве чегарске ватре“

Удружење књижевника „Бранко Миљковић“ расписало је традиционални међународни песнички конкурс „Синђелићеве чегарске ватре“.

Како се наводи у конкурсу, аутори из целог света могу слаати по три необјављене песме, на слободну тему, не дуже од 24 стиха. Напоменуто је и да уколико песме нису написане на српском, хрватском, бошњачком или црногорском језику, ћириличним или латиничним писмом, морају бити преведене.

Заинтересовани аутори радове могу доставити мејлом на адресу omladinskisavetnisa@gmail.com или majorpesnik@gmail.com или поштом на адресу Омладински савет Ниша, Вождова бр. 16, 18000 Ниш. Конкурс траје до краја марта, после чега ће жири одабрати најбоље песме, које ће бити објављене у зборнику „Синђелићеве чегарске ватре 32“, чија промоција је најављена за 31. мај у Спомен-парку „Чегар“.

Сврљишко јеванђеље

Културно-историјско благо сврљишког краја, сврљишки одломци јеванђеља, који потичу из 13. века, одштампани су крајем прошле године у 300 укоричених примерака. Штампане овог значајног споменика старе српске писмености финансира је општина Сврљиг, препознајући значај овог споменика српске и старословенске писмености, који треба чувати.

Одломци јеванђеља писани су у Сврљигу 1279. године, на пергаментским листовима на српској редакцији старословенског језика. Сачувано је 11 пергаментских листова који су пронађени 1866. године у црквеним просторијама у селу Извор код Сврљига. О значају јеванђеља писало је више аутора, а одломци јеванђеља чувају у Српској академији наука и уметности, у Београду.

Нови Сад – европска престоница културе

Нови Сад је 13. јануара ове године понео престижну титулу Европске престонице културе, коју ће носити наредних годину дана заједно са Каунасом (Литванија) и Ешом (Луксембург). Церемонија проглашења Новог Сада Европском престоницом културе одржана је у Српском народном позоришту у присуству представника државног врха, бројних званица из Европе, представника бивших, садашњих и будућих културних престоница, амбасадора и страних новинара. Емануеле Жиофре, шеф делегације ЕУ у Србији, уручио је градоначелнику Милошу Вучевићу плакету, чиме је Нови Сад званично понео ову престижну титулу.

Председница Владе Републике Србије, Ана Брнабић, рекла је на свечаној церемонији да не постоји град који је више заслужио да високо уздигне европску заставу оmlадине и културе.

– Нови Сад је једна од најбољих европских престоница са највећим буџетом уложеним у културу. Србија је земља победник која инвестирајући у науку, креативне и талентоване људе и просторе постаје модерна и отворена, земља партнер на глобалном нивоу. У креативне индустрије, у последњих пет година, инвестирано је милијарду евра. По угледу на Европску престоницу културе, установили смо и Националну престоницу културе, а ту титулу недавно је понео град Чачак – истакла је премијерка Ана Брнабић.

Централни догађај свечаности била је прослава „Зенитеум :: 2022“, редитеља Драгана Живадинова, која кроз уметност слави велика имена српске науке – Милеву Марић Ајнштајн и Милутина Миланковића. Програм свечаног отварања године титуле организован је на више од четрдесет локација, а део програма је и велика несвакидашња изложба „Време и васељена“ у холу Студија М.

Емануеле Жиофре, шеф делегације ЕУ у Србији, уручује плакету Милошу Вучевићу

Бесплатан превоз за пензионере

Градско веће града Ниша донело је одлуку да право на бесплатан градски превоз имају пензионери старији од 70 година чија је пензија нижа од 28.960 динара. До сада су то право имали корисници са пензијом до 26.547 динара па је након повишице пензија један број старијих изгубио право на бесплатне картице у јавном градском превозу.

Сада када је лимит повећан, према речима Милана Милића, директора Дирекције за јавни градски превоз, право на бесплатан превоз добиће још скоро 2.300 нишких пензионера.

Врњачка Бања: пакетићи за УРДОР

Поводом новогодишњих празника локална самоуправа обезбедила је Удружењу родитеља деце ометене у развоју – УРДОР новогодишње пакетиће. У име председника општине Врњачка Бања пакетиће је поделио Душан Стевановић, члан Општинског већа. Он је пожелео да у 2022. години буде боља сарадња привредника и УРДОР-а и са општином Врњачка Бања.

– Ово је био један мали гест пажње, заиста се трудимо да буду што бољи услови за децу. Управо смо се договорили да помогнемо око поправке комбија. Договорили смо се да нам указују на то што им је потребно, да бисмо на време реаговали. Надам се да ћемо заједно са привредом реализовати неопходне пројекте – рекао је Душан Стевановић.

Врање: изложба „Траг“ Биљане Станковић

У Галерији Народног универзитета у Врању 20. јануара је отворена изложба слика Биљане Станковић под називом „Траг“, на којима је ауторка приказала своје виђење ћириличног писма.

Ауторка, која иначе ради као доцент на Факултету уметности у Нишу, кроз употребу металних слогова и матрица, аналогним стварањем композиције и преношењем личних порука, оставља аутентичан утисак, стоји у рецензији изложбе.

Посетиоци ће имати прилику да погледају изложбу до 10. фебруара.

Просечна нето зарада у новембру – 69.136 динара

Просечна бруто зарада обрачуната за новембар 2021. године износила је 95.312 динара, док је просечна зарада без пореза и доприноса (нето) у истом месецу била 69.136 динара, саопштио је Републички завод за статистику.

Раст бруто зарада у периоду јануар–новембар 2021, у односу на исти период претходне године, износио је 9,1 одсто номинално, односно 5,2 одсто реално. Истовремено, нето зараде су порасле за 9,3 одсто номинално и за 5,4 процента реално.

У поређењу са истим месецом претходне године, просечна бруто зарада за новембар 2021. номинално је већа за 13,2, а реално за 5,3 одсто, док је просечна нето зарада већа за 13,5 одсто номинално, односно за 5,6 процената реално.

Медијална нето зарада за новембар 2021. године износила је 51.782 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до наведеног износа.

Додељена књижевна награда „Мала паприка“

Књижевна награда „Мала паприка“ установљена је 2017. године и додељује се за допринос баштини афористичке мисли коју су остварили сарадници Књижевних новина „Свитак“.

Досадашњи добитници ове награде су: Милорад Шојић из Пожеге (2017); Владимир Шојхер (Русија) и Мики Миљш из Куршумлије (2018); Снежана Марко Мусинов из Земуна (2019) и Бранка Лазић из Ужица (2020).

Одлуком жирија који чине Снежана Марко Мусинов, Бранка Лазић и Милијан Деспотовић, добитници „Мале паприке“ за 2021. годину су Радмило Мићковић из Раче Крагујевачке и Ева Радомска из Варшаве (Пољска).

Неки од добитника ове награде су и дугогодишњи сарадници „Гласа осигураника“.

Јагодина: онлајн обука за вођење пословних књига

Крајем 2021. године у филијали Националне службе за запошљавање у Јагодини организована је додела сертификата за лица која су успешно завршила онлајн обуку за вођење пословних књига. Обука је реализована у сарадњи са Народним универзитетом из Ниша а обухватила је незапослене са подручја Поморавског округа. Обуку је прошло деветоро полазника, по три из Јагодине и Ћуприје, два из Параћина и једно незапослено лице из Деспотовца.

Ово је била прва онлајн обука организована у јагодинској филијали, а полазници су били веома задовољни интеракцијом успостављеном са предавачима.

Обука је организована у оквиру пројекта и глобалног програма „Миграције за развој“ Немачке организације за техничку сарадњу ГИЗ. Предност да буду полазници ове обуке имала су пре свега лица са средњом стручном спремом економске струке.

Бач предложен за Унескову листу

Влада Србије прихватила је Документ досије „Номинациони предео Бача“, који ће омогућити

упис тог локалитета на Унескову листу светског културног и природног наслеђа.

Ово је први пут да Србија номинује нову категорију културног добра – културни предео, а истовремено нисмо реализовали самосталну номинацију од 2007. године што додатно доприноси значају овог подухвата.

Културни предео Бача део је јужног ободног простора Панонске низије, природно омеђен током Дунава, на коме се прати континуитет насељавања дуг више од 8.000 година из којег је проистекао изразити културни диверзитет, о коме сведочи богатство очуваног материјалног и нематеријалног наслеђа.

Када номинациони процес буде успешно завршен „Културни предео Бача“ ће бити препознат као први културни предео у Србији, али и региону, чија изузетна универзална вредност превазилази националне оквире и који ће добити посебан вид међународне заштите у оквиру Конвенције о заштити светске културне и природне баштине – истакли су у Министарству културе.

Изложба „Великанке српске културе“

У Дому Јеврема Грујића 22. јануара отворена је изложба „Великанке српске културе“ на којој су представљене славне жене наше историје. Изложбу је отворила

министарка културе и информисања Маја Гојковић, која је том приликом поручила да вредност изложбе није само у поставци, већ и у томе што су у реализацији учествовале бројне установе, институције и појединци, показујући да је сарадња јавног и приватног сектора у култури присутна и да даје резултате.

Министарка је истакла да је важно нагласити значајну улогу жена у културном и уметничком животу Србије, иако су многе од њих, међу њима и оне којима је ова изложба посвећена, живе и стварале у временима у којима права жена нису била препозната на онај начин како је данас у савременом свету.

„Верујем да не можемо ни да замислимо колико би српска уметност била сиромашнија без сликарског умећа Мине Караџић, Бете Вукановић, Надежде Петровић, Милене Павловић Барили, Љубице Цуце Сокић и других великих српских сликарки“, рекла је Гојковић. Изложба ће бити отворена до 27. марта.

ВИДЕО КОНФЕРЕНЦИЈА „НАСИЉЕ НАД СТАРИЈИМ ЖЕНАМА НА ЗАПАДНОМ БАЛКАНУ, МОЛДАВИЈИ И УКРАЈИНИ”

Препознати и спречити насиље

Црвени крст Србије и Популациони фонд Уједињених нација (UNFPA) организовали су 10. јануара путем платформе „Zoom” конференцију на којој су представили резултате истраживања „Насиље над старијим женама на Западном Балкану, Молдавији и Украјини”.

Ради се о студији која резимира налазе испитивања о насиљу над старијим женама а настала је на основу базе података из истраживања које је спровео ОЕБС 2018. године под називом „Добробит и безбедност жене”. Студијом су обухваћене Србија, Албанија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Северна Македонија, Молдавија и Украјина.

На конференцији „Насиље над старијим женама на Западном Балкану, Молдавији и Украјини” своја истраживања су представили и др Габријела Алварез Минте, регионална саветница за родну равноправност у UNFPA канцеларији за Источну Европу и Централну Азију, Борка Јеремић из UNFPA канцеларије за Србију, др Клаудија Малер, независни експерт за људска права старијих, проф. др Патриша Браунел са Фордхем универзитета у Њујорку, Сузан Сомерс, председница Међународне мреже за превенцију насиља над старијим особама, и проф. др Марија Бабовић (на слици, горе лево) са Филозофског факултета Универзитета у Београду.

Према резултатима истраживања које је представила проф. др Марија Бабовић, 16,7 одсто жена старијих од 65 година доживело је насиље у последњих 12 месеци. За многе од њих ово је наставак насиља које су трпеле током живота, јер истраживање такође показује да је 56,2 посто жена старијих од

Учеснице видео конференције о насиљу над старијим женама

65 година доживело неки облик насиља од своје 15. године.

Наташа Тодоровић (доле, лево), председница Геронтолошког друштва Србије и психолог у Црвеном крсту Србије, представник Међународне мреже за превенцију насиља над старијим особама за Европу, објаснила је да је важно да се проблем насиља над старијим женама интегрише у друштво не само у оквиру дискурса насиља над старијим особама, већ и у дискурсу родно заснованог насиља.

– Живимо у ери у којој је очекивани животни век продужен, људи живе дуже, а оно што карактерише ово доба јесте феминизација старења. Жене живе дуже, али се дешава и да живе у лошијим материјалним условима, или да су слабијег здравља. Морамо имати на уму да жена од 65 година није ту пала с неба и да су се током њеног живота, од младости, накупљале многе неједнакости и проблеми. Ова студија треба да помогне да живот жене посматрамо из перспективе животног тока. Да на старије жене не гледамо као на једну хомогену групу, већ као на групу у којој се њене

чланице међусобно значајно разликују а посебну пажњу да посвећујемо старијим женама у повећаном ризику од насиља. Постављање проблема насиља над старијим женама у главне друштвене токове значи да треба да размишљамо даље и дубље од пуке хронолошке старости, тако да све старосне границе, било да смо их поставили у доби од 49 или од 59 година, треба напустити, јер су подаци које такве студије дају непотпуни и не представљају на адекватан начин искуства старијих жена – рекла је Наташа Тодоровић.

Она је на конференцији објаснила и да се препоруке за превенцију насиља над старијим женама могу сврстати у четири категорије: прикупљање података, законски оквир, едукације и промена социјалних норми.

Председница Међународне мреже за превенцију насиља над старијим особама Сузан Сомерс (горе, трећа слева надесно) говорила је о будућим корацима и активностима укључујући и састанак Отворене радне групе за старење који ће бити организован у априлу 2022. године у Њујорку.

Јелена Томић

Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије припремио је трећи по реду Извештај о дигиталној укључености у Републици Србији за период од 2018. до 2021. године. Од последњег извештајног периода догодио се преокрет у области дигиталне укључености када се Србија, као и свет, 2020. суочила са пандемијом ковида 19, која је на глобалном нивоу приморала милијарде људи да се пре-

ДИГИТАЛНА УКЉУЧЕНОСТ У СРБИЈИ

Убрзана дигитализација

баце на дигитални екосистем као главно средство информисања, а у великој мери убрзала дигитализацију и код нас.

У Србији се тако бележи константан раст броја домаћинства која поседују интернет прикључак. У 2021. тај број је износио 81,5 одсто, што је повећање од 8,5 одсто у одно-

су на претходни извештај из 2017. Чак 76,7 одсто домаћинства у Србији поседује рачунар, што чини повећање од 3,6 одсто у односу на 2019. годину. У Београду је заступљеност рачунара у домаћинствима највећа – 94,7 процената.

У 2021. било је 17,6 одсто становника Србије који ника-

да нису користили рачунар (наспрам 22,8 одсто у 2018), док 10,4 одсто никада није користило интернет (према 24 процента у 2017).

Истраживање Републичког завода за статистику показује да лаптоп поседује 53,9 одсто домаћинства, што је повећање од скоро пет одсто у односу на 2019. годину, док мобилни телефон поседује 94,6 одсто домаћинства у Србији.

Г. О.

Награде најзаслужнијима

Дан ослобођења Ниша од Турака, 11. јануар, обележен је и ове године полагањем венаца на споменик ослободиоцима у центру града и доделом награде „11. јануар“ најзаслужнијим колективима и појединцима. Поводом овог важног историјског датума, када је Ниш 1878. године, после скоро пет векова ропства, припојен матици Србији, одржана је свечана седница Скупштине града на којој су најпрестижније признање града добила три колектива и два појединца. Лауреати су Клуб привредника „Наисус“, Центар за социјални рад „Свети Сава“, 63. падобранска бригада Војске Србије, др Милан Лазаревић и Драган Стојановић Пикси, селектор фудбалске репрезентације Србије.

Градоначелница Ниша Драгана Сотировски честитала је добитницима на највишем градском признању и поручила да жртве нишких ослободилаца не смеју никада да се забораве као ни моралне и етичке вредности које су нам преци у аманет оставили. Данас водимо неке друге битке које су такође залог за

Градоначелница Ниша Драгана Сотировски са добитницима највишег градског признања

бољу будућност генерацијама које долазе, рекла је градоначелница Ниша.

Клуб привредника „Наисус“ Ниш окупља тридесетак компанија које раде више од двадесет година и запошљавају више од три хиљаде радника. Остварују укупан приход већи од 220 милиона евра од чега корист има комплетна друштвена заједница, речено је, између осталог, приликом доделе

признања. Новац од награде привредници су преусмерили Епархији нишкој за изградњу статуе патријарха Иринеја који је дуго био нишки епископ и више од три деценије живео у Нишу.

Центар за социјални рад „Свети Сава“ је највећи центар те врсте у Србији и кроз више деценија постојања и рада је све активности успешно прилагођавао потребама корисни-

ка. Време пандемије је посебан изазов а професионалци из Центра су потврдили посвећеност послу и спремност да успешно пруже помоћ и подршку свима којима је потребно, речено је на свечаној седници града.

Посебна захвалност за допринос Нишу али и целој земљи упућена је 63. падобранској бригади Војске Србије која је након 55 година од формирања постала симбол и бренд читаве Србије, наводи се у образложењу награде.

У конкуренцији појединаца награђени су доктор Милан Лазаревић, једини специјалиста трансфузијске медицине Универзитетског клиничког центра, запослен на Клиници за кардиоваскуларне болести, и Драган Стојковић Пикси, селектор фудбалске репрезентације Србије, који је иначе, рођен и школовао се у Нишу.

Награда „11. јануар“ додељује се за изузетан допринос афирмацији града у привредном, друштвеном, културном и другим секторима, а састоји се од плакете и новчаног износа.

Љ. Глоговац

СРЕДСТВА ЗА УСТАНОВЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У АП ВОЈВОДИНИ

Пројекти за боље услове смештаја

Покрајински секретар за социјалну политику, демографију и равноправност полова, Предраг Вулетић, уручио је 30. децембра прошле године, у холу Покрајинске владе, директорима установа социјалне заштите за смештај корисника са територије АП Војводине уговоре о додели средстава за развој и унапређење услуга социјалне заштите у Покрајини. Укупна вредност ових уговора износи 97,4 милиона динара, а средства ће се реализовати кроз 54 пројекта за набавку медицинске опреме, уређење санитарних чворова и друге врсте адаптација којима ће се подићи квалитет смештаја и услуга у домовима.

– Годину која је за нама почели смо са планираних 90 милиона динара за развој социјалне заштите. Након обиласка установа, прегледа стања и упознавања са потребама, годину завршавамо са 221 милион динара уложених у унапређење система

социјалне заштите – рекао је, између осталог, Предраг Вулетић приликом доделе уговора.

Покрајински ресорни секретар је навео и да су претходне две године биле усмерене на бригу о корисницима услуга и очување њиховог здравља, посебно када је реч о коронавирусу.

– Релативно мали број заражених особа је резултат пожртвованог рада и алтруизма свих запослених у систему социјалне заштите у АПВ – истакао је Вулетић и додао да, на дан доделе поменутих уговора, у систему социјалне заштите има укупно девет особа позитивних на коронавирус, од којих су само две корисници услуга, а осталих седам су запослени у установама социјалне заштите. То је, како је рекао, успех јер у овим установама борави 7.815 корисника и раде 3.454 запослена.

Предраг Вулетић уручује уговор

Вулетић је подсетио на то да, осим сектора социјалне заштите, највеће интересовање грађана постоји за мере популационе политике које се реализују, а најавио је и увођење нових мера почетком 2022. године.

Мирослав Мектеровић

Одлична сарадња на локалу

Пета седница Скупштине Удружења пензионера града Новог Сада (УПГНС) одржана је 18. децембра 2021. у просторијама Скупштине града. Пре почетка седнице, председник Удружења Момо Чолаковић је потписао Протокол о сарадњи са Добривојем Марковићем, председником Ауто мото удружења Војводине, које је тако постало 52. привредни субјект међу јавно-комуналним предузећима, трговинским предузећима, установама културе, здравства, апотекама и др. са којима је Удружење пензионера града Новог Сада потписало споразум о сарадњи. Добривоје Марковић је навео да новосадски пензионери имају погодност да користе велики број услуга по повољнијим ценама у сервисима и радионицама чланицама Ауто мото удружења Војводине.

Осим чланова и челника Скупштине Удружења, седници је, између осталих, присуствовао и заменик градоначелника Новог Сада Милан Ђурић, који је истакао да град препознаје значај пензионера у нашем друштву и да континуирано ради на унапређивању система услуга за старије суграђане. Ђурић је рекао да је Удружење пензионера града Новог Сада, поред тога што постоји и ради 75 година, и најбројнија друштвена организација која корисницима пензија пружа многобројне услуге и брине о њиховом социјалном и материјалном положају. Он је похвалио и добру сарадњу Удружења и локалне самоуправе која се остварује кроз планирање и реализацију многоброј-

Обраћање Моме Чолаковића

них пројеката изградње, адаптације и опремања објеката и простора које користе пензионери у УПГНС и месним организацијама на територији града Новог Сада. Заменик градоначелника је најавио да ће ускоро бити завршени и домови пензионера у Ковиљу, Каћу, Сајлову и Степановићеву, као и дворишни део зграде у Поштанској 3, а да су домови у Будисави и Кисачу већ предати на коришћење месним организацијама Удружења. Град Нови Сад је, како је рекао, обезбедио средства за социјална давања, као и за друге видове помоћи корисницима пензија који су заслужили да им се заједница одужи за допринос који су дали током свог рада, и што су поднели највећи терет током опоравка државе.

Ђурић је подсетио да је град Нови Сад обезбедио и уплатио у децембру једнократну новчану помоћ од 5.000 динара за

најсиромашније кориснике пензија. Такође, истакао је да је од 2016. године из свог буџета град послао на опоравак и рехабилитацију 2.800 пензионера, као и да су дневни боравци, клубови за пензионере, помоћ и нега у кући, повластице у јавном превозу само неке од мера које градска управа спроводи како би им олакшала пензионерске дане.

Председник Удружења Момо Чолаковић захвалио је граду на подршци и доброј сарадњи која је омогућила да се створе бољи услови за бригу о најсиромашнијим пензионерима. Према његовим речима, Удружење ће, као најбројнија друштвена организација у Новом Саду, наставити да својим искуством и активним радом доприноси развоју локалне самоуправе. Чолаковић је истакао да је рад и деловање УПГНС у 2021. години било отежано и условљено применом мера надлежних органа у борби против пандемије, али да је и поред тога Удружење остварило План рада, чему су допринеле месне организације пензионера и сви органи и радна тела Удружења.

Скупштина УПГНС је једногласно усвојила све извештаје о раду и финансијске извештаје за 2021. годину, План рада Удружења за 2022, као и План материјално-финансијског пословања за 2022. годину. Усвојена је и одлука о изборима за органе месних организација и органе УПГНС, који ће се одржати од 15. јануара до краја фебруара ове године.

М. Мектеровић

IN MEMORIAM

Преминуо Василије Белобрковић

Василије Васа Белобрковић Бели, председник Градске организације пензионера Београда (ГОП), члан Управног одбора Фонда ПИО, један од оснивача Покрета трећег доба Србије и дугогодишњи борац за интересе пензионера, преминуо је 29. јануара у 84. години.

Тужан је то дан за све пријатеље и познанике њиховог Васа, Белобрка, Белог, човека невероватне енергије и непре-

сушних идеја када је у питању однос према онима који су завршили свој радни век, заштитника њихових интереса и покретача бројних активности којима се „побеђују“ године. Историја српског „пензионерства“ трајно ће га памтити као једног од иницијатора Олимпијаде спорта, здравља и културе трећег доба, која је прво у Сокобањи, затим у Врњачкој Бањи, била и надметање у спортским

дисциплинама прилагођеним старосном добу учесника, и контрола њиховог здравља уз савете врхунских лекара, и могућност у исказивању талента у сликарској и књижевној колонији, и све то уз вечерња дружења, која су подсећала на младост.

Оснивање Покрета трећег доба, чији је био иницијатор и реализатор, дало је још већи значај Олимпијади, тако да је број учесника

достигао 1.200, што такмичара, што „навијача“ из свих крајева Србије. Живот и рад Васа, Лалета, како су га звали бројни пријатељи, обележило је оснивање Добровољног фонда солидарности пензионера при ГОП-у, који је својим начином месечног улагања стотог дела пензије омогућавао члановима да добију помоћ у разним непријатним и нежељеним ситуацијама.

Као члан Управног одбора РФ ПИО испуњавао је изузетну одговорност, спремност за сарадњу и покретање иницијатива, као и велику посвећеност темама од значаја за пензионерску популацију коју је представљао. **Г. О.**

За бољу комуникацију међу удружењима

Удружење пензионера града Јагодине било је крајем децембра протекле године домаћин великог скупа пензионерских организација Поморавља и Шумадије. Овај састанак искористили су и членици Савеза пензионера Србије за доделу помоћи у виду спортске опреме и рачунара сродним организацијама из Поморавског и Шумадијског округа. Председник Савеза пензионера Србије професор др Андреја Савић рекао је да је циљ ове акције доделе помоћи и осаврењавање комуникације а самим тим боље повезивање сродних пензионерских организација у целој републици. Андреја Савић је навео и да је Савез пензионера Србије највећа невладина организација у земљи која као кровна организација заступа интересе 170 локалних удружења на нивоу општина, градова и покрајина. Савић је истакао и то да се нада да ће уз помоћ Фон-

Обраћање председника Савеза пензионера Србије Андреје Савића на скупу у Јагодини

да ПИО људи из Савеза пензионера Србије истрајати у томе да се (електронска) комуникација организација дигне на виши ниво.

– Желимо да та комуникација између базе и нас који водимо централну организацију буде

бржа, боља и благовремена – рекао је Андреја Савић.

Пошто је Удружење пензионера града Јагодине већ имало рачунаре, они су као донацију добили спортску опрему која ће им служити за такмичења на чувеним пензионерским олим-

пијадама. Председник јагодинског удружења Часлав Ђорђевић рекао је да му је драго што су Јагодинци домаћини једног оваквог значајног скупа. Он је поздравио све председнике локалних организација пензионера Поморавља и Шумадије који су учествовали на овом састанку и пожелео им добродошлицу наводећи да је Јагодина град који изузетно брине о својим пензионерима.

Поред представника локалних удружења пензионера из Поморавља и Шумадије, састанку су присуствовали и Драган Макић, председник Удружења пензионера Шумадијског округа, Момчило Вуксановић, заменик председника Савеза пензионера Србије и народни посланик, директорка Филијале РФ ПИО Ђуприја Виолета Тодосијевић, као и директор Јагодинског спортског савеза Зоран Глигоријевић.

А. Грковић

ПРОГРАМ ЈАГОДИНСКОГ ЦРВЕНОГ КРСТА

Брига о старима приоритет

Градска организација Црвеног крста у Јагодини спроводи бројне хуманитарне активности и програме, од едукативних трибина намењених свим генерацијама, па све до акција добровољног давања крви. Једна од активности ове организације јесте и програм „Брига о старима“. Наиме, волонтери на територији јагодинске општине прате 29 породица са 52 члана претежно оних са подручја сеоских месних заједница. Волонтери Црвеног крста обилазе ове породице и односе им животне намирнице које Организација Црвеног крста обезбеђује уз помоћ донатора.

Изузетну помоћ у препознавању оваквих, угрожених породица, Црвени крст добија од

Удружења пензионера. На основу података добијених од њих, људи из Организације Црвеног

крста врше мапирање и одређивање оних којима је помоћ потребна, а то су углавном лица која не могу да раде из различитих разлога, корисници минималних пензија и социјалне помоћи. Поред Удружења пензионера, ту су и људи из месних канцеларија градске управе који су такође од помоћи. Уз храну, волонтери Црвеног крста носили су и друге животне потрепштине попут ћебади, постељине, али и огрева.

Из ове организације поручују да ће и даље наставити са хуманитарним активностима пружајући помоћ на различите могуће начине.

А. Грковић

Унапређење квалитета живота оболелих

Удружење Снага пријатељства Amity и Српско удружење за Алцхајмерову болест (СУАБ), под покровитељством Министарства за бригу о породици и демографију, од 17. јуна до 1. децембра прошле године пружали су услугу Дневног боравка за оболеле од деменције, као и подршку породицама оболелих у виду саветовалишта за њихове неформалне неговатеље. Дневни боравак је био смештен у просторијама Центра за бригу о старима, деци и особама са инвалидитетом на Новом Београду.

У оквиру овог пилот пројекта, Дневни боравак је радио четвртком, од 16 до 19 сати. Услуге је пружала једна социјална радница, којој су помагали студенти и старије особе волонтери и стручњаци, такође волонтерски (13 њих). Услугу је у једном термину користило највише пет оболелих особа, и то у средњој или поодмаклој фази болести, укупно 11 различитих корисника. Њима су понуђене различите врсте садржаја, од радних креативних активности (цртање, бојанке, склапање коцки, прављење украса од папира), окупационих актив-

Центар за бригу о старима: вежбе са оболелима од деменције

посебан значај имало то што су препознали слично стање код других корисника, па су се тако осећали као међу својима, што је доприносило подизању њиховог самопоуздања. На овај начин се чак и у средњим фазама болести може очувати квалитет живота оболелог и уз одговарајућу медицинску терапију успорити напредовање болести, кажу ангажовани стручњаци.

Кроз реализацију пројекта обављана је и услуга саветовалишта за неформалне неговатеље, чланове породица оболелих од деменције. Саветовање су пружали лекари невролози, чланови СУАБ-а, волонтерски, социјална радница је пружала психосоцијалну подршку сродницима, а искуства практичног рада са оболелима неформални неговатељи су делили између себе. Према подацима удружења Amity, у овом шестомесечном периоду услуге подршке и саветовања пружене су за скоро 90 породица оболелих, уместо за 50 колико је пројектом било планирано. Услуге су пружане у директном контакту у Дневном боравку или у канцеларији Amity-ја, затим телефоном, путем одговора на упите мејлом и у виду састака преко Zoom платформе. Тако су ове услуге користили сродници оболелих из 17 градова/општина у Србији, из Холандије, Македоније и из Републике Српске.

Најчешћа питања сродника оболелих односила су се на поступак остваривања права из области социјалне, здравствене и

породичноправне заштите: на туђу помоћ и негу; на помоћ у кући; на смештај у установу; право на пелене за одрасле; како заказати психијатријски преглед у условима пандемије... Затим, на стављање под старатељство и одузимање пословне способности, располагање имовином оболеле особе, одлучивање у њено име; може ли особа са дијагностикованом болешћу да лично доноси одлуке, итд. Бројна су била и питања везана за лечење, терапију и поступање са оболелима од деменције: може ли се деменција излечити; може ли се превенирати; како оценити да ли је терапија адекватна; како поступати када је оболела особа агресивна...

Ту су, наравно, и лична питања и дилеме неформалних неговатеља: како превазићи осећај гриже савести у вези са пружањем неге болесном члану породице, шта радити са осећајем кривице због помисли на смештај оболеле особе у установу, суочавање са тугом, како препознати стрес, како сачувати себе.

Закључак тима који је активно учествовао у овом пројекту јесте да би било корисно да се и даље пружају овакве услуге, и по завршетку пројекта, како би на основу прикупљених искустава надлежнима за социјална питања предложили нацрт стандарда услуге и заговарали да их локалне самоуправе уврсте у права из социјалне заштите и развијају их у својим срединама.

Из Удружења Снага пријатељства Amity апелују на грађанство да се укључи и помогне да овај вид подршке заживи и потраје, на добробит целе заједнице.

Г. О.

Дневни боравак и даље функционише

Према речима Надежде Сатариф, председнице Удружења Amity, чланови СУАБ-а, сродници оболелих и волонтери прикупили су новац од физичких лица и једне фирме за наставак функционисања Дневног боравка и након окончања пројектног циклуса, 1. децембра 2021. године. На радост корисника услуга, Дневни боравак и даље ради. У СУАБ-у и Amity-ју очекују да ће обезбедити новац за Дневни боравак и кроз пројекте у 2022. години. Одлична вест је да је из Секретаријата за социјалну заштиту града Београда најављено да ће 2023. године бити отворен први државни дневни боравак за оболеле од деменције, у Београду.

ности на шперплочи, где корисници праве одређене предмете, музикотерапија је била обавезна, затим причаоница, па пикадо и куглање.

Све ове активности су важан сегмент у побољшању општег стања оболелих од деменције. Код неких се побољшава концентрација, фина моторика остаје очувана, а вежба се и запамћивање. За кориснике је

Допринос активном старењу

Удружење грађана „Снага пријатељства” – Amity и портал Пензин и овог јануара, осму годину заредом, расписују конкурс и позивају све наше старије грађане да се пријаве на конкурс за „Драганову награду” за најбољи путопис старијих особа.

На конкурс уће бити награђени најбољи путописни радови у пет категорија: Најбоља женска путописна прича; Најбоља мушка путописна прича; Најбоља прича о путовању по Србији; Најбоља прича о путовању у иностранство и Најбоља путописна песма.

Да би се неко пријавио на конкурс, осим дара за лепо писање, мора испуњавати одређене услове.

Аутор/ка путописног рада треба да има најмање 60 година. У заглављу прве стране рада потребно је навести којој од пет категорија рад припада. Затим, путописни рад може да заузима максимум пет куцаних страна, пожељно је да фонт слова буде Times New Roman, величина слова 12. Уколико неко жели да пише руком, текст мора бити исписан читким штампаним словима.

Аутор/ка може послати само један путописни рад, под условом да исти рад није слат већ на неки од ранијих конкурса за Драганову награду.

На крају рада потребно је написати податке о аутору/ки: име и презиме, датум рођења, занимање у активном периоду живота, адресу становања, телефон фик-

сни или мобилни, имејл адресу (уколико је аутор/ка има).

Награђени и посебно похваљени путописни радови биће објављени у штампаној публикацији, као и на порталу Penzin.rs и интернет страници удружења Amity.

Организатори конкурса моле учеснике да на крају путописног рада назначе дали су сагласни да се, уколико уђе у избор, њихов рад и објави.

Конкурс траје до 1. марта 2022. године.

Путописне радове треба послати на адресу: Amity, улица Париске комуне 1/12, 11070 Нови Београд, са назнаком: „За конкурс” или на мејл: mira@amity-yu.org, тако-

ђе са знаком у називу писма „За конкурс”.

Жири ће одлуку о избору најбољих путописних радова саопштити 1. маја 2022. године. За ауторе најбољих путописних радова и за њихове пријатеље, у јуну или октобру 2022. године, биће организовано наградно путовање по Србији. Сви учесници конкурса ће бити позвани на књижевна дружења која ће бити организована у мају и јуну 2022. у неколико градова Србије на којима ће се представити аутори путописних радова. Све ове активности, наравно, биће реализоване у складу са епидемиолошким приликама.

Г. О.

ИЗАБРАНИ НАЈБОЉИ РАДОВИ ЛИТЕРАРНОГ КОНКУРСА ПОКРЕТА ТРЕЋЕГ ДОБА СРБИЈЕ

Највише песника

Покрет трећег доба Србије (ПТДС), у складу са Програмом 14. Олимпијаде спорта, здравља и културе ПТДС, прошлог лета је расписао конкурс за дванаесту сликарско-иконописачку колонију Покрета ТДС и четврти литерарни конкурс ПТДС и о томе обавестио све пензионерске организације.

Због епидемиолошке ситуације која је спречила организовање Олимпијаде трећег доба, одржано је неколико литерарних колонија регионалног типа, а за литерарни конкурс је пристигло доста радова од којих су изабрани најбољи.

Жири у саставу: Видак Масловарић, председник, и Марина Стојадиновић, Светолик Милекић, Петар Марш и Александар Аврамовић, чланови, одлуку о најбољима донео је 29. децембра 2021.

Пријавило се 65 аутора из свих крајева земље, међу радовима је било највише песама, кратких прича, репортажа и хроника, али и кратких форми: изрека, загонетки, веровања, клетви...

Послати радови су били веома квалитетни, што је жирију омогућило репрезентативни избор. Изабрано је десет најбољих аутора, а награђени радови биће објављени у „Олимпијском гласнику”, пратећем зборнику сваке олимпијаде трећег доба. Награђени аутори биће учесници Олимпијских књижевних сусрета 2022.

Првонаграђени су Љубиша Шапоњић, УПГ Крушевац, Милијан Деспотовић, УПО Пожега, и Гордана Јовановић Шарић, ОУП Пећинци, сви за поезију.

Међу награђенима су и: Милеса Илић, УПО Горњи Милановац (песма), Драгослав Манић Форски (1936), УПО Бабушница – избор из збирке кратких форми, Драгољуб Јанојлић, УП Смедеревска Паланка (песма).

Комплетан списак свих награђених и похваљених учесника литерарног конкурса биће објављен на сајту Покрета трећег доба Србије (www.pokrettrecedoba.rs).

Управа Покрета трећег доба Србије потрудиће се да током 2022, на предлог жирија, организује заједнички сусрет најбољих аутора из последња три конкурсна циклуса.

Г. О.

ЗИМСКЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ У СВРЉИГУ

Традиција и хуманост у првом плану

У Сврљигу је од средине децембра прошле до краја јануара ове године одржано неколико традиционалних манифестација: Божићни фестивал, прослава Бадње вечери и Божића, Пихтијада, на Богојављење се пливало за часни крст, а у образовним установама је обележена школска слава Свети Сава.

На Божићном фестивалу, манифестацији хуманитарног карактера која је трајала од 24. децембра прошле до средине јануара ове године, било је око хиљаду учесника, играча, певача, песника, волонтера, пензионера, који су се дружили, забавили, лепо провели празнике и исказали своју хуманост.

Прикупљено је 162.000 динара и средства ће бити уплаћена за лечење једне девојчице.

– Ове године фестивал је трајао дуже и имао је више активности које су обогатиле садржај – каже Јулија Марковић, организатор програма.

Највише су се радовала дечица која су добила пакетиће и друге поклоне које је делио сврљишки Деда Мраз са најдужим стажом „дедамразовања“.

Традиционално, у Сврљигу су обележени Бадњи дан и Божић, литургијом и окупљањем верника у цркви Свети цар Константин и царица Јелена, уз послужење, чај, кувано

вино и ракију. Сребрњак приликом ломљења чеснице добила је мала Сенка Крстић. Дељени су и божићни пакетићи.

На Крстовдан, 18. јануара, у градском парку је одржана Пихтијада са пратећим манифестацијама. Победник овогодишње, четврте Пихтијаде је екипа Земљорадничке задруге „Сврљижанка“.

Сутрадан, на Богојављење, пливало се за часни крст. Нађметало се шест пливача, а најбржи је био Саша Јанковић. Победнику

је припао сребрни ланчић, а сви учесници су добили пригодне поклоне.

За све посетиоце приређено је послужење пихтијама и другим сврљишким специјалитетима.

Организатори свих ових манифестација били су Центар за туризам, културу и спорт Сврљиг, сврљишка црква Свети цар Константин и царица Јелена и удружења грађана. Покровитељ је била општина Сврљиг са многобројним донаторима. **С. Ђорђевић**

НОВОГОДИШЊА ЧАРОЛИЈА У ЗРЕЊАНИНУ

Одлична понуда и добра забава

У организацији града Зрењанина, Туристичке организације града и Културног центра Зрењанин, 31. децембра на Тргу слободе у Зрењанину одржана је традиционална манифестација „Новогодишња чаролија – град отвореног срца“, пригодан програм поводом новогодишњих празника.

Поред пригодног музичког и забавног програма, на Тргу слободе су биле отворене и дрвене кућице с понудом производа домаће радиности, а пригодна

новогодишња понуда, попут чаја, куваног вина и топле чоколаде, нашла се и на дрвеним тезгама. За најмлађе, постављени су возић и карусел, па су могли да се забављају и наредних дана.

Међу учесницима манифестације, излагачима, били су бројни предузетници, занатлије, активни жена, сликари и други уметници.

Једна од учесница вашара који је трајао до 15. јануара, Анкица Антуновић, понудила је пригодне украсе израђене декупаж техником на порцелану. Похвалила

Биљана Кнежевић и Анкица Антуновић

је град Зрењанин јер је свим учесницима бесплатно обезбедио предивно уређене штандове и дрвене кућице.

Биљана Кнежевић, власница радионице „Воскар Кнежевић“, каже да је од хобија почела и с временом га претворила у

посао. Биљана израђује украсне свеће за свечаности, али и за свако домаћинство. Каже да то ипак није занат од којег се може добро живети, него је више уметност која нађе понеког купца који ужива у лепоти украсног предмета. **И. Прец**

По узору на свет

Ауто-мото савез Србије основан је 1921. године у Београду као Српски ауто-клуб. На почетку рада клуба прва правила сачињена су по узору на иностране клубове и међународне аутомобилске асоцијације.

Српски ауто-клуб почетком 1924.

године добио је право и овлашћење да издаје и дистрибуира, у целој Југославији, међународна саобраћајна и царинска документа за путовање аутомобилом у иностранство.

Ауто-клуб 1926. године мења назив у Ауто-клуб Краљевине Југославије и постаје члан Међународне аутомобилске федерације са седиштем у Паризу. После Другог светског рата право издавања међународних саобраћајних и царинских докумената пренето је законом на АМСЈ као наслеђено право.

Велика награда Београда

Бројне аутомобилске трке у организацији Ауто-клуба привлачиле су на десетине хиљада посматрача. Круна спортских дешавања између два светска рата биле су међународне ауто-мото трке „Формуле 1“, одржане 3.

септембра 1939. године под називом „Велика награда Београда“. Трке су одржане на стази око Калемегдана, а вожено је 50 кругова, односно 140 километара. Била је то последња трка „Формуле 1“ пре почетка Другог светског рата.

СТО ГОДИНА АУТО-МОТО САВЕЗА СРБИЈЕ

Век помоћи на путу

Крајем децембра прошле године Ауто-мото савез Србије је изузетан јубилеј – 100 година од оснивања. Тим поводом организована је пригодна свечаност у Белекспо центру у Београду. Међу важним гостима био је и новопостављени председник Светске аутомобилске федерације (ФИА) Мухамед Бен Сулајем, чије присуство показује колико је рад АМСЈ признат у светским оквирима. Скупу је присуствовао и министар омладине и спорта Вања Удовичић.

Председник АМСЈ Дејан Стојић захвалио је свима који су дошли и увеличали овај догађај, нагласивши да је то велико признање за све оне који су читав век делили почетни ентузијазам оснивача ауто-клуба.

– За трајање ове институције заслужне су бројне установе Републике Србије, као и домаћи и страни партнери са којима смо заједно унапређивали рад и мобилност помоћи на путу, не само возачима Србије већ и свима који користе наше путне саобраћајнице – рекао је Стојић.

Генерални секретар АМСЈ Милан Николић изјавио је да сто година безрезервног поверења које им указују возачи из Србије и Европе обавезује на даљу одговорност и посвећеност мисији сигурнијег и безбедни-

Милан Николић, Вања Удовичић, Мухамед Бен Сулајем, Дејан Стојић

јег одвијања друмског саобраћаја у Србији.

АМСЈ већ више од пола века спроводи едукативну наставу кроз смотру „Шта знаш о саобраћају“, коју годишње прође више од 300.000 основаца. Њих четворо, две девој-

чице и два дечака, са најбољим резултатом стичу право да учествују на европском такмичењу у познавању саобраћаја.

Овај савез данас окупља више од сто хиљада чланова, међу којима су и бројни пензионери, што га сврстава међу највећа удружења, не само у земљи, већ и на Балкану.

Урош Бановић

НИШ

Зимски дани у Медијани

Поводом новогодишњих празника, највећа нишка општина Медијана организовала је за своје најмлађе становнике традиционалну манифестацију „Зимски дани у Медијани“. Пету годину заредом у најпосећенијем нишком парку „Свети Сава“ приређен је богат програм.

Током три дана трајања „Зимских дана“ осим музике и игре малишани су се дружили и сликали са Деда Мразом, Баба

Мразицом, јунацима из цртаних филмова, Снешком Белићем... У креативним Вилењаквим радионицама могли су да цртају, пишу и маштају до миле воље.

Нису изостали ни новогодишњи пакетићи. Деци их је уручио председник општине Медијана Небојша Коцић наглашавајући да нема веће среће од дечије граје и осмеха. Он је подсетио да општина Медијана традиционално годину заврша-

ва манифестацијом за најмлађе указујући тиме на важност васпитања, међусобног дружења и учешћа целог друштва у њиховом одрастању.

Љ. Г.

КАКО СЕ ИЗБОРИТИ СА УСАМЉЕНОШЋУ ПОСЛЕ ПРАЗНИКА

Постпразнични „блуз“

Празници су за већину људи време које карактерише радост, уживање са породицом и пријатељима, али и време када смо затрпани обавезама око породичних окупљања, спремања прослава и ручкова и бирања поклона за најмилије. У суштини, то је финансијски, физички и емотивно врло захтеван део године.

Када празници прођу и када се спакују новогодишњи украси, дом добије свој уобичајени изглед, умине бајковита атмосфера најчаробнијег дела године, а породица се врати свакодневним обавезама. Дешава се да тада велики број људи осети значајан пад расположења и тугу, тзв. постпразнични „блуз“.

Ова осећања изолованости и туге по завршетку празничне сезоне највише погађају старије особе, посебно оне које живе саме, пате од неке хроничне болести или воде мање активан живот. Неизвесност коју доноси нова година али и размишљање о протеклим годинама, стварима које су урадили и онима које нису, као и о драгим особама које су изгубили, доводе до тога да кад празници прођу осећање среће и радости замене анксиозност и депресија.

Симптоми постпразничног „блуза“ слични су као код анксиозности или поремећаја расположења: несаница, губитак енергије, раздражљивост, тешкоће при концентрацији и стални осећај забринутости. За разлику од клиничке депресије која траје јако дуго и тешко се лечи, постпразнична туга је углавном кратког даха, што никако не значи да је треба занемарити.

Да бисте помогли себи и што брже се ослободили лоших осећања, потребно је да посебну пажњу обратите на своје физичко и ментално здравље.

Постоји много начина да се постпразнично нерасположење и туга отерају и држе пода-

ље. За почетак би било добро да се држите своје рутине, што генерално позитивно утиче на ментално здравље, а нарочито у периодима када се не осећате добро. Можете чак и да направите дневни распоред који би вам омогућио да се лакше придржавате предвиђеног и не изгубите структуру.

Спавајте довољно. Нема сумње да је сан важан у свакој животној доби, али код старијих људи његов значај је још већи. Сан омогућава телу да се регулише, током сна се регулишу метаболички процеси, јача имунитет, нормализује крвни притисак... Недовољно сна, између осталог, може довести и до сетних и депресивних осећања. За старије особе је седам до осам сати сна права мера.

Храните се здраво. Храна није само извор неопходних хранљивих материја већ може да утиче и на расположење. Празници су време када себи дозволимо да превише уживамо у храни и пићу, а постоје бројне студије које повезују алкохол, као и храну богату шећерима са депресивним стањима.

Изађите напоље. Промена окружења ће вам пријати, а опште је познато да је физичка активност добра и за тело и за душу. И само 20 минута прове-

дених напољу може да смањи стрес и да вас орасположи.

Научите нешто ново. Када прођу празници понекад се појави и превише слободног времена које код неких старијих особа повећава осећања узнемирености и туге. Окупирање новим хобијем или учење нове вештине је идеалан начин да то време испуните, а истовремено је изазов у коме уживате и начин да се изборите са негативним осећањима. Читајте, гледајте омиљене филмове и серије, бавите се неким ручним радом (плетење, штрикање, вез...) који, поред позитивног утицаја на мозак, потпомаже и очување функција зглобова и смањење реуматских тегоба, сликајте, слажите слагалицу... Некад је за побољшање расположења довољно и да само пустимо неку песму коју волимо и заплешемо у годину пред нама.

Социјална интеракција је нешто што је на самом врху листе ствари које ублажавају симптоме туге и депресије, и мада је објективно отежана последње две године услед околности пандемије која нас је задесила, изузетно је важно да одржавате контакте са другим људима. Пандемија је додатно погоршала ситуацију јер је поред константне бриге за здравље нас и наших најми-

лијих допринела проређивању виђања и контаката са другим људима, али и свеукупној изолованости и удаљавању. Према подацима анализе спроведене у САД, социјална изолованост је штетна по здравље као 15 цигарета дневно или алкохолizam. Лако је повући се у себе кад се осећате лоше, али и тада је од изузетне важности да се не препустите већ да ипак посегнете ка породици и пријатељима, чак и када вам делује да нисте за то расположени. Време проведено у друштву драгих људи, па чак и кућних љубимаца је најбољи лек за усамљеност и тугу.

Постпразнични „блуз“ неће трајати вечно. У међувремену имајте стрпљења и не будите престоги према себи. Не љутите се на себе зато што се лоше осећате и дајте себи времена да поново станете на ноге. Ако ипак мислите да не можете сами да се изборите са осећањима, увек је добро поразговарати са члановима породице, пријатељима, у крајњој линији и са стручним лицем. Некад је тешко тражити помоћ али не би требало да буде тако. Никада не треба да нас буде срамота што имамо проблем и што нам је потребна помоћ да бисмо га решили.

Драгана Лукић Лазовић

Виза за пензију

Нове погодности за странце у земљи чије домаће становништво чини само 16 одсто од укупног броја становника

Уједињени Арапски Емирати (УАЕ) су необична земља по много чему, а најнеобичнија чињеница у вези са овом федерацијом седам емирата јесте податак да су од њених данас десет милиона становника, 8,8 милиона – гастарбајтери, странци са свих страна света.

Највише је Индијаца: 27,49 одсто, затим Пакистанаца (12,46), па Кинеза (2,11). Наравно, богатство УАЕ и тамошње потребе за радном снагом различитих квалификација магнет су који је привукао да се тамо привремено одсели и око 12.000 људи из Србије.

А да су странци добродошли и кад им се заврши радни век, крајем минуле године показао је и један нови програм: „виза за пензију“. Програм је намењен онима који су већ „резиденти“, што значи да имају боравишну и радну дозволу, али и испуњавају неке додатне услове који им омогућавају егзистенцију у овом богатом окружењу (БДП Емирата износи 420 милијарди долара).

Четири услова за кориснике програма

Кандидати за овај програм треба у ствари да задовоље један животни – да су навршили 55 година – и три финансијска услова: први је месечни приход од 5.000 долара

Абу Даби

(или одговарајућа свота у локалној валути, дирхаму). Алтернативе су уштеђевина од најмање 275.000 долара и, на крају, поседовање неке некретнине вредне барем 550.000 долара.

Ово је свакако намењено онима који већ раде у неком од емирата, док ће, за почетак, програм „виза за пензију“ бити испробан само у емирату Дубаи и истоименом граду, највећем у земљи (3,4 милиона становника). Ко се квалификује, добија визу орочену на пет година, са могућношћу њеног вишеструког обнављања.

Мамци да се „треће доба“ живота проведе баш у Дубаију, према званичницима његове туристичке организације, пре свега су „изванредан квалитет живота“, динамична економија, разноврсност култура и широка верска толеранција у муслиманској земљи која је и све популарније туристичко одређиште.

Креатори „виза за пензију“ имали су у виду и рачуницу по којој би пензионере посећивала њихова деца, унуци и остала родбина, што би повећало туристички промет.

О динамизму тамошње економије сведочи и податак да је Дубаи најпривлачније одређиште предузетничких инвеститора на Блиском истоку и Северној Африци, док је

у глобалној инвестиционој лиги на високом једанаестом месту.

Високо је рангиран и пензијски систем Емирата: према прошлогодишњем Глобалном индексу пензијских система, који сачињава аустралијски Мерсер институт и који обухвата две трећине светског становништва, УАЕ су на 22. месту, у друштву у којем су, поред осталих, и САД, Француска и Шпанија. Систем Емирата је добио похвале у категоријама адекватности, свеобухватности и одрживости. Тамошња правила за пензионисање иначе омогућавају одлазак у пензију већ са 49 година живота и са радним стажом од укупно 20 година.

Међу странцима највише младих

Они који раде у државним системима, у пензијски фонд издвајају пет одсто од своје плате, на шта послодавац додаје 15 одсто, док је у приватном сектору допринос компаније 12,5 процената зараде, а државе 2,5 одсто.

Креатори програма „виза за пензију“ не очекују да ће за њу одмах бити показано велико интересовање, с обзиром на то да је већина страних радника тамо у добу између 25 и 39 година, када се свугде генерално мало размишља о старим данима. Према подацима једног локалног истраживања обављеног 2020. године, 45 одсто странаца у УАЕ нема планове где ће и како ће живети кад дође време за пензионисање, док чак 61 одсто нема дугорочну уштеђевину. Истовремено, 43 одсто анкетираних је изјавило да ће им пензијски фонд формиран доприносима током радног века бити довољан за релативно удобан живот у пензији.

С друге стране, Емирати, а нарочито Дубаи, уместо само краткотрајног боравишта за странце – типично између две и три године – према најновијим бројевима, сада бележи све чешћи трајнији боравак, пре свега због своје безбедности, начина живота и мултинационалности, што привлачи пре свега млађу популацију.

М. Бекин

Поглед на Дубаи

ЗВУЦИ ФРУЛЕ У ТРНАВИ ПОД ГОЛИЈОМ

Чувар народне традиције

У селима Голије доскоро је био обичај да се иде на мираз као и да се из куће са више деце једно од њих даје у најближу родбину на одрастање и припремање за самосталан живот.

Марко Пендић, из Трнавe под Голијом, пензионер, вредан голијски домаћин и један од најбољих традиционалних српских фрулаша без којег се не може замислити ниједна зимска седелка у овом крају, није одрастао уз оца и мајку већ уз ујну и ујака.

– Ја сам рођен у Горњој Тушимљи код Дежеве. Било нас је деветоро деце. Пет браће и четири сестре. Отац сиромашан. Овде у Трнави ујак није имао децу, па су решили да усвоје једно дете од мојих родитеља. У Трnavу сам дошао и ту остао. Оженио се, стекао фамилију, скућио се, радио и свирао. Имам два сина и засад шесторо унучади. Задовољан сам својим животом – радосно прича Марко.

Звучи фруле Марка Пендића одавно су прешли границе Голије, ушли у многе школе, домове културе и академским грађанима

Са снимања етнолошког филма о врском фрулашу Марку Пендићу (аутор текста са камером)

широм Србије помогли да стекну високо школско звање и музичке титуле. Пошто подједнако добро свира и песме и кола, зову га на све стране. Био је и у Крупњу, и пред 120 студената етномузикологије који су полагали испите из народне традиције, завршног дана одржао двоипочасовни концерт показујући им лепоту гутуралног свирања.

Он је један од малобројних који још негују стари начин – гутурално свирање, на зумборење, начин остао од прадеда и чукундеда, данас готово заборављен.

Марково умеће да блиставо изводи најтеже тонове на дугој фрули води корене из школских дана када је приликом одласка у школу застајао испред шумарове куће и слушао Саву Јермића на радију.

– Слушао сам ту дивну музику и заборавио на школу. Када сам ушао у учионицу, учитељ ме изударо по прстима. Где си био, зашто си закаснио? Ја му причам а он ми не верује. Онда, иза појаса извадим свираљче и одсвирам мало од оног што сам чуо и запамтио. Ето, од тада се више никада нисам одвајао од

фруле – присећа се Марко.

Када је савладао технику свирања, Марко Пендић је почео сам да израђује фруле, да их сам штимује, да обилази саборе и веселја и да сакупља стара српска кола која су се свирала крајем XIX века у области старе Студенице, од Ивањице до Бањске и Ибарског Колашина. Како наводи овај фрулаш из Трнавe, од великог броја кола која су вредна пажње музиколошких стручњака, најрадије свира стари чобански „претупац“, „ђурђевку“, „опанчар“, „рабаџијско коло“, „голијско“ и „ловачко коло“ које је сам компоновао.

Нема манифестације нити смотре у Србији на којој Марко Пендић није учествовао и освајао награде. У категорији дуге фруле, за традиционално извођење српске музике Марко је добитник неколико награда на престижној смотри фруле у Прислонци.

Прошле године о Марку Пендићу је снимљен документарно-етнолошки филм у продукцији Етно уметничког клуба „Черењски“.

Миле Јаснић

ПРЕДСТАВНИЦИ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ КИКИНДЕ ПОСЕТИЛИ ДОМ ПЕНЗИОНЕРА

Честитке и захвалност

Градоначелник Кикинде Никола Лукач, са сарадницима, посетио је крајем прошле године чланове Градског удружења пензионера (ГУП). На том сусрету са најстаријим суграђанима у Дому пензионера у Кикинди високи званичник је још једном похвалио одговорност ове популације у време пандемије. Нарочито је драгоцен била помоћ чланова пензионерске организације здравственим радницима у организовању вакцинације. Заузврат, градска самоуправа наставља да подр-

жава иницијативе и акције ветерана рада.

Уз захвалност, градоначелник је честитао присутнима празнике.

Председник ГУП-а Милан Периз је рекао да је сарадња са градском самоуправом у успону, с тим што је она испољена тако што се реализује финансирањем пензионерских пројеката посредством конкурса. У разговору са пензионерима учествовали су и Младен Богдан, председник Скупштине града, и Валентина Мицковски, чланица Градског већа. **С. Завишић**

Градоначелник Кикинде са пензионерима у њиховом дому

Добри и гостољубиви домаћини

О успешном раду Општинског удружења пензионера Сремски Карловци говоре бројна признања за разне активности, као и похвалне речи Савеза пензионера Војводине из Савеза пензионера Србије.

Удружење доноси годишње програме и планове рада и труди се да их што ревностније спроводи, каже председник Стеван Петровић.

ОУП Сремски Карловци има 1.100 чланова и чланарина је стални извор прихода, а остварује и део изворних прихода (пружање угоститељских услуга, издавање свечане сале и друге услуге).

Општина Сремски Карловци доделила је удружењу у два наврата Повељу Сремских Карловаца за исказану дугогодишњу бригу и допринос у решавању потреба пензионера и старијих грађана Сремских Карловаца, као и за допринос вакцинацији против коронавируса.

– Слава нашег удружења је у лето, 12. јула. За Петровдан нас посете бројне делегације побратимских и пријатељских организација пензионера из Србије, али из Републике Хрватске (Борово) и Републи-

Просторије удружења имају дивну летњу башту

ке Српске (Бијељина) – прича Петровић.

Општинско удружење пензионера Сремски Карловци је организатор и домаћин Илинданских спортских сусрета. На овој манифестацији се редовно окупе спортске екипе бројних удружења пензионера, а постижу се изузетни резултати.

Удружење редовно учествује и на Олимпијади спорта, здравља и културе трећег доба у Врњачкој Бањи, као и на смотри хоров удружења пензионера Савеза пензионера Војводине. И сами су били дома-

ћини 13. Смотре хорова 2016. године.

Сваке године одржава се „Песничка јесен“, пројекат у оквиру којег се организује концерт хорова, песничке вечери, изложба ручних радова, традиционална манифестација „Сунчана јесен живота“, а у сарадњи са ОШ „23. октобар“ и ОКУД „Бранково коло“.

– Наше удружење има веома добру сарадњу са удружењима широм Војводине, али и са целом Србијом, поготово са Крушевцем, Пожаревцем, Јагодином и Ваљевом. Изузетно

добро сарађујемо и са нашом локалном самоуправом – наглашава председник удружења Стеван Петровић.

Посебан акценат у раду удружења је на што повољнијем снабдевању пензионера гревом, као и намирницама неопходним за живот.

У сарадњи са Фондом ПИО удружење редовно и успешно реализује поделу хуманитарних пакета најугроженијим пензионерима.

Наравно, с обзиром да се просторије удружења налазе у оквиру порте цркве Свети апостоли Петар и Павле у Сремским Карловцима, утолико су на најлепшем месту у Сремским Карловцима са својом летњом баштом бифеа „Платан“ под импозантном крошњом платана старог више од 275 година. Бифе је отвореног типа, тако да долазе гости из разних земаља (туристи), као и породице са децом пошто је преко лета у понуди и сладолед.

Г. О.

Стеван Петровић, председник ОУП Сремски Карловци

СЕДНИЦА ОПШТИНСКОГ УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА АЛИБУНАР

Просторије месних заједница користиће и пензионери

Општина ће и убудуће помагати удружење пензионера, порука је седнице Општинског удружења одржане крајем 2021. у Алибунару. Поред представника месних удружења из свих насељених места, на седници је била и председница општине Зорана Братић са сарадницима. Председник удружења Милош Окељ поднео је шестомесечни извештај о раду и изнео прилике и стање по насељеним местима у општини и потребе смештаја и опремања неких месних удружења.

С обзиром на сложене економске прилике и чињеницу

да у неким селима нема адекватних просторија за рад пензионера, председница општине Зорана Братић је истакла да ће у тим селима за рад и друге активности моћи да користе просторије месних заједница.

Речено је да ће општина и даље настојати да припадницима трећег доба старост учини лакшом. Помоћи ће у набавци грева и хуманитарних пакета за најугроженије чланове. Било је речи и о томе да ће општина настојати да се реши стамбено питање чланова који немају кров над главом.

Окељ је изнео податке да се у клубовима пензионера у Алибунару, Владимировцу и другим селима чланови окупљају и друже уз шах и разговор. Општина је неким месним организацијама обезбедила телевизор, компјутер а просторију у Владимировцу опремила и неопходним намештајем. Од Фонда ПИО општинско удружење добило је компјутер са штампачем и уступио га Месном удружењу у Банатском Карловцу. Представници месних организација пензионера зимски период ће искористити и да се што боље

Председник удружења Милош Окељ

припреме за спортске сусрете Јужног Баната, којима ће Алибунар бити домаћин.

Ф. Косо

МУЖЉА

Посадили 21 тују

Марија Барна из зрењанинског насеља Мужља недавно је основала Удружење за заштиту животне средине Чуваркућа 023. Активисти удружења организовали су крајем прошле године акцију „Сваком малишану једна туја“. Акција је спроведена у предшколској установи „Снежана“ и посађена је 21 туја, за свако дете по једна.

Малишани су обећали да ће водити рачуна о дрвећу које сада припада њима. Тако је остварен циљ ове акције – да се деца укључе у заштиту животне средине, да око забавишта буде посађено што више стабала, и да се на тај начин улепша околина.

Марија Барна, пензионисани просветни радник, истиче да су у акцији поред чланова удружења помагали Ержебет Богнар, Валерија Курунци и Магдалена Ситаш, васпитачице, координатор комуналне полиције Зоран Грујић, као и неке друштвено одговорне установе и појединци. **И. П.**

БАЈИНА БАШТА

Улепшали им празнике

Удружење пензионера Бајина Башта, које се по активно-стима убраја међу најактивније у Србији, на почетку 2022. године добило је леп поклон од Фонда ПИО.

– На састанку представника Златиборског, Рашког и Колубарског округа у Краљеву, представници РФ ПИО поклонили су нам компјутер са монитором, штампачем, тастатуром, затим електрични пикадо, шаховску гарнитуру, лопте за одбојку, кошарку, фудбал и пумпу за њих. Пријатно су нас изненадили овим поклоном за новогодишње и божићне празнике – каже потпредседник Удружења пензионера Бајина Башта Спасоје Илић. На састанку у Краљеву био је и председник Удружење пензионера Бајина Башта Недељко Ракић.

Исти поклон добила су и удружења пензионера из Ужица, Прибоја, Пријеполја и Чајетине. **М. А.**

КИКИНДА

Новогодишњи базар

Кикинђани су испратили стару 2021. годину традиционалним „Новогодишњим базаром“ на Градском тргу. Упркос лошим временским условима, посећеност је била задовољавајућа. Међу излагачима било је и пензионера (на слици), а међу бројним купцима предњачили су времешни људи са унуцима. Није изостао ни штанд Општинске организације Црвеног крста са хуманитарном акцијом „Чај од срца“.

Туристичка организација града Кикинде је покретач оваквих манифестација током целе године чиме популарише домаћу радност. **С. З.**

СВРЉИГ

Торта на поклон

У оквиру обележавања новогодишњих празника и у склопу међугенерациске сарадње, чланове Удружења пензионера Сврљиг посетили су организатори Божићног фестивала, будући да су и пензионери укључени у програм ове манифестације. Разговарало се о многим питањима и наредним заједничким акцијама. Пензионери су на поклон добили и тарту па им је уз ову посланицу сусрет био и слађи. Гости су приредили и културно-уметнички програм саткан од рецитала, песама и свирке.

Славиша Матејић, председник Удружења пензионера Сврљиг, каже да су пензионери уважени и укључени у многа дешавања а и они су вољни и жељни да раде и себе доказују свакодневно, без обзира на своје године. **С. Ђ.**

МИРИЈЕВО

Испратили стару, дочекали нову

Удружење пензионера „Треће доба“ из београдског насеља Миријево традиционално организује новогодишњи дочек па је тако било и крајем прошле године (на слици).

У просторијама удружења окупило се осамдесетак пензионера и уз песму, игру и скромну закуску испратило стару годину, уз жељу да у овој години сви буду здрави и срећни и да се пандемија напакон смири.

Слично је било и за Српску нову годину. Пензионери овог удружења, на челу са председником Душаном Матићем, организовали су пригодну свечаност уз дружење и веселу атмосферу.

М. Т.

НОВИ ПАЗАР

Недовољно вакцинисаних

Удружење пензионера Нови Пазар има 4.800 чланова, и највише њих је са најнижим примањима. Како каже нови председник Кенан Нокић (на слици), сиромаштво и оскудица највише погађају најстарије.

– Сваког месеца за 60 пензионера обезбедимо позајмицу у вредности од 20.000 динара, са отплатом на десет месеци. Од средстава солидарне помоћи која нам је определио Фонд ПИО поделили смо 500 пакета за најстарије суграђане, а из сопствених средстава још сто, водећи рачуна да помоћ дође у праве руке – каже Кенан Нокић и напомиње да редовно обилазе најугроженије пензионере у селима и уручују им основне намирнице.

Велико је интересовање за неповратну помоћ од 2.000 динара за набавку лекова, а недавно су завршене активности око набавке огревног дрвета. Посредством РФ ПИО у бање је ишло 130 пензионера. Због пандемије, прошле године организовали су само шест излета.

Кенан Нокић је и овом приликом поручио најстаријим суграђанима колико је важно да се вакцинишу како би заштитили себе и своје најближе.

М. А.

ЛЕСКОВАЦ

Љубав преточена у стих

Клуб пријатељства лесковачког Удружења пензионера с великим успехом послује већ десетак година у Дому пензионера у Лесковцу. Окупља педесетак љубитеља фолклора, музике, глуме и поезије. Број чланова овог клуба се из месеца

у месец повећава. Клуб с великим ентузијазмом води трио успешних жена у пензији: у драмској секцији Мира Добреновић, у музичко-фолклорном КУД-у Весна Ђорђевић и у литерарном и драмском казивању песникиња Вишња Димитријевић (на слици), која пише од најраније младости, већину песама је објавила али и казивала у оквиру бројних сусрета пензионера.

Из лесковачког удружења пензионера поручују да се надају да ће у сарадњи са пријатељима из Македоније и Бугарске, као и са удружењима пензионера из других региона Србије, ако епидемиолошки услови дозволе, реализовати већи део планираних културно-забавних активности током ове године.

Т. С.

ГОИР ЛОЗНИЦА

Седамдесет година постојања

Градска организација инвалида рада (ГОИР) Лозница обележила је крајем прошле године 70 година постојања. На пригодној свечаности присутни су се упознали са историјатом организације. Уручена су признања члановима и организацијама за дугогодишњу сарадњу.

Према речима Милоја Николића, председника организације, у Лозници данас има више од 2.000 инвалида рада, а учлањено је њих петсто. У наредном периоду активности организације биће усмерене на активирање месних одбора. Чланови организације укључени су у пројекат града Лознице „Клуб старих“ – подршка за активну старост у трајању од шест месеци. Истакнута је добра сарадња са многим организацијама инвалида рада, као и са Градским удружењем пензионера Лозница. Поводом 70 година постојања плакета организације додељена је Савезу инвалида рада Србије.

П. П.

БОГОЈАВЉЕНСКО ПЛИВАЊЕ ЗА ЧАСНИ КРСТ

Банатски Карловац: тријумф јединства и славе божје

На другом Богојављенском пливању за крст часни одржаном 19. јануара на базену у Банатском Карловцу, победио је двадесетпетогодишњи Борислав Саватовић који је први допливао до крста. У пригодној беседи пред почетак пливања јереј Немања Бенин истакао је да овај узвишени догађај нема такмичарски карактер већ да само потврђује велики труд организатора и жртву учесника с циљем јединства и славе божје. Надметало се 30 пливача који су били из разних средина, од Вршца до Београда. Најмлађи учесник био је шеснаестогодишњи Зоран Тешовић, члан КК

Вршца, а најстарији шездесетједногодишњи Момчило Чех, угледни домаћин из Николинаца. **Ф. К.**

Ниш: најмлађи учесник – богојављенски витез

Илија Коцић, деветнаестогодишњи студент прве године Економског факултета, први је допливао до часног крста у надметању које традиционално на Богојављење организује Градска општина Медијана у Нишу и понео титулу богојављенског витеза.

Такмичење је организовано на отвореном базену СЦ Чаир а ове године је било 20 такмичара међу којима и једна жена. Због епидемиолошке ситуације такмичење се одвијало без публике.

– Вода је баш била хладна, али хладноћа је најмањи проблем за ово што сам доживео – казао је Илија по изласку из базена и додао да ову победу посвећује породици. **Љ. Г.**

Власотинце: пливање и Пихтијада истог дана

Традиционална, петнаеста власотиначка „Пихтијада“ одржана је на Богојављење на Марикином кеју, близу центра ове вароши.

Присутствовало је око пет хиљада гледалаца јер је Пихтијада окупила очекиване мајсторе ове послатице од меса а, према оцени стручног жирија, победила је Верица Цветковић, пензионерка из Власотинца.

По незваничној оцени бројних новинара, најукусније пихтије имали су Дивна Илић из Власотинца и Славољуб Дојчиновић из малене Црне Траве, односно из засеока Добро Поље.

У међувремену је управо на том месту, на обали вештачког језера реке Власине одржано пливање за часни крст. Са обале су у мутно власотиначко небо пуштена 33 бела голуба, алудирајући на године Исуса Христа. Пливао је 21 такмичар, а њих 20 је успешно завршило трку. Победник овог јединственог такмичења је Никола Станковић (21), студент из Власотинца. Као награду добио је часни крст и икону у дуборезу, као и златник, поклон организатора. Награђен је и најмлађи такмичар, Вељко Цветковић (16) из Власотинца а награде им је предао владика нишки Арсеније. **Т. С.**

Кладово: хумани пливачи

Одважни и смели млади, њих дванаест, и једна дама, Светлана Вуковић (54), надметали су се за освајање богојављенског крста, на Дунаву у Кладову.

Према речима Дејана Пајића, свештеника у цркви Свети Ђорђе у Кладову и намеаника кључког, ово је било 21. пливање, а госпођи Вуковић, која је 2018. извадила крст из Дунава, деветнаесто. Ове године тај успех је постигао Златко Оташевић (29), фудбалер кладовског Бродоремонта.

Победнику је поред часног крста припала и награда од 15.000 динара коју је поконио Удружењу за помоћ особама ометеним у развоју „Нада“ у Кладову. Другопласирани и трећепласирани, Дарко Стевановић и Милош Фасујевић, одрекли су се такође новчаних награда, усмеривши их у хуманитарне сврхе.

Пливаче витешког надметања бодрило је више од стотину Кладовљана. Покровитељ такмичења била је локална самоуправа. **У. Б.**

Трстеник: Немања Ерић први до часног крста

На позив Црквене општине трстеничке, и ове године се на Западној Морави пливало за часни богојављенски крст. У хладну Мораву скочило је 27 најсмелијих пливача. Пре тога одржана је литургија и освештање крста на градској плажи у Трстенику. Ово надметање за часни крст обновљено је пре осам година, први пут после 1949. године. Ове године победник је Немања Ерић из села Оџаци код Трстеника, који је захвалио организаторима и поручио да је то велика част за њега јер су сви пливачи били изједначени а он је имао више снаге да доплива и узме часни крст. **Д. И.**

Поновно одређивање висине пензије

? М. Р., Ниш: Наш колега је добио привремено решење за пензију од 22. 10. 2020. године. Дана 2. 11. 2020. године је поново засновао радни однос. Када може да поднесе захтев за поновно утврђивање пензије и да ли пре подношења захтева за усклађивање мора да се раскине радни однос. Такође нас занима колико пута може да се врши поновни обрачун пензије?

Одговор: Уколико је ваш колега остварио право на старосну или превремену старосну пензију, може поднети захтев за поновно одређивање старосне пензије ако је провео најмање 12 месеци у осигурању након датума стицања права на пензију. Захтев за понов-

но одређивање старосне или превремене старосне пензије подноси се након престанка осигурања. Законом није прописано ограничење у погледу броја поступака по захтеву за поновно одређивање старосне или превремене старосне пензије.

Право на стаж по основу рођења деце

? Л. Б., Марковац: Од колегинице сам сазнала да могу остварити право на стаж по основу рођења деце. Син је рођен 1987. године, а ћерка 1990. године. Да ли је информација коју сам чула тачна и ако јесте, на који начин се овај стаж може уписати?

Одговор: Уколико је осигураник – жена родила једно или више деце у периоду од 1. 7. 1983. до 31. 5. 1992. године, а за то време је била незапослена, тј. ван радног односа, у стаж осигурања признаје се време трудноће и порођаја, у трајању које се по прописима о радним односима признаје као породилско одсуство. Трајање породилског одсуства рачуна се по прописима који су се примењивали у време порођаја. Овај стаж представља услов

за стицање права на пензију, за разлику од посебног стажа по основу рођења троје деце. Захтев за признавање у стаж осигурања времена проведеног ван радног односа за време трудноће и порођаја подноси се надлежној филијали Фонда према месту становања. Образац захтева може се добити у филијали или одштампати са сајта www.pio.rs. На обрасцу захтева наведен је списак документације коју је потребно приложити уз захтев.

Нема укидања умањења пензије

? П. М., Београд: Пензионисан сам 2015. године са 40 година, један месец и пет дана стажа и са навршених 63 године и седам месеци живота. Радим од 2018. године, пуне три године уз плаћање доприноса ПИО фонду. Имам ли право на ревизију решења и укидање умањења од 0,34 одсто за сваки месец.

Одговор: Корисник старосне или превремене старосне пензије који је, након стицања права на старосну или превремену старосну пензију, био најмање годину дана у осигурању, има право да поднесе захтев за поновно одређивање пензије, а приликом обрачуна пензије у обзир ће бити узет стаж и зараде остварене након стицања пензије. Захтев се подноси по престанку осигурања, а Фонд је дужан да кориснику права утврди повољ-

нији износ пензије. Међутим, на овај начин се не може анулирати умањење превремене старосне пензије јер је ово умањење трајно. Дакле, умањење превремене старосне пензије које је прописано Законом о ПИО остаје и у случају када је корисник превремене старосне пензије, коме се врши поновно одређивање пензије по члану 121 Закона о ПИО, навршио године живота прописане за стицање права на старосну пензију.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Више информација о свим питањима из области пензијског и инвалидског осигурања доступно је на сајту РФ ПИО www.pio.rs

Подизање пензије уз пуномоћје, овера у Фонду бесплатна

? А. Б., Ваљево: Мој отац из здравствених разлога не може да одлази у банку ради подизања пензије. Да ли се исплата пензије може вршити на мој рачун као ћерке корисника пензије?

Одговор: Уколико корисник хоће да друго лице у његово име прима пензију и/или новчану накнаду, неопходно је да достави пуномоћје оверено код јавног бележника, односно нотара или у Фонду ПИО, или код другог надлежног органа, и доказ о пребивалишту пуномоћника.

Пуномоћје би требало да садржи основне личне податке корисника и пуномоћника (име и презиме, ЈМБГ, број ЛК и адресне податке), сагласност корисника права да пуномоћник у његово име прима пензију.

Овера пуномоћја у Фонду ПИО је бесплатна, а неопходно је да буду присутна оба лица, и корисник и лице коме се даје пуномоћје, и такво пуномоћје важи само за исплату пензије и осталих давања која Фонд врши, не и за друге правне послове.

Важеће пуномоћје корисник може у сваком тренутку опозвати, а у том случају има обавезу да достави Фонду изјаву о опозиву пуномоћја и да се изјасни о даљем начину исплате. Такође, корисник пензије и новчане накнаде дужан је да, на захтев Фонда, достави уверење о животу.

Захтев за утврђивање својства осигураника

? С. И., Београд: Послодавац из Београда са седиштем фирме у Београду не може да ме одјави са осигурања зато што ми је пребивалиште у Крушевцу. Књиговођа је добила информацију да то мора да се одради у Крушевцу, по новим прописима. Како да се одјавим?

Одговор: Према прописима, послодавац би требало да пријаву и одјаву са осигурања за своје запослене спроводи електронски, користећи портал ЦРОСО (Централни регистар обавезног социјалног осигурања).

У случају када послодавац закасни за пријавом или одјавом са осигурања, подноси се захтев за утврђивање својства осигураника оној филијали ПИО која је надлежна према месту пребивалишта осигура-

ника. Захтев се може предати на шалтеру надлежне филијале ПИО, коришћењем електронског сервиса е-шалтер на сајту Фонда ПИО – www.pio.rs. Такође, можете одштампати образац захтева са сајта Фонда ПИО, поунити га и заједно са документацијом послати препорученом поштом на адресу надлежне филијале ПИО у Крушевцу. На сајту Фонда, у рубрици „пословна мрежа“, наведене су адресе свих организационих јединица Фонда.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЈОВИЧИЋ	ОЗНАКА ЗА КОТОР	КРЕДИТНО ПИСМО	МЕСТО НА ЦРЕСУ	ЈЕДАН ЗАНАТЛИЈА	ГОРА НА КРИТУ	ГРАД СТАРЕ ВАБИЛОНИЈЕ
МАСНА ГЛИНА						
СПОЈЕВИ МАТЕРИЈЕ СА КИСЕОНИКОМ						
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	КЊИЖЕВНО ДЕЛО					
	НАЈАМНИ РАДНИК					
РЕКА У БАНАТУ					ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ	
					ИЗВРШИТИ ИСТОВАР	
ПАКАО (МИТ.)			ГЛУМАЦ, КРИСТОФЕР			
			РЕЛИГИЈА (СКР.)			
МЛЕЧНИ ПРОИЗВОД				ПРЕДЛОГ		
				СТАРИЈИ (СКР.)		
СВЕДОЧАСТВО (ЛАТ.)						ЈУЖНО ВОЂЕ
ИМЕ СНИМАТЕЉА МАНАКИЈА						
НОВА ВЕРЗИЈА (СКР.)			АРАПСКА ДРЖАВА	ВОЈНА АКАДЕМИЈА		
				ОБЛАСТ У ХРВАТСКОЈ		
ОЗНАКА ИНТЕНЗИТЕТА		АВАР				
		ДОБРИ ГОВОРНИЦИ				
БРДО У БОСНИ						СТАНОВНИЦИ КИНЕ
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	РАНО ПОВРЂЕ					
	УЖЕ					
НАМЕРАВАТИ						
СИМБОЛ АСТАТИНА			КИНЕСКА ДУЖ.МЕРА			
			ДЕО НЕКЕ ЦЕЛИНЕ			
МУЗИЧКО СЛОВО					ОЗНАКА ШПАНИЈЕ	
					МОРСКИ ГРЕБЕН	
ВРСТА ПАПАГАЈА				РАДНА ЗАЈЕДНИЦА		
				ОЗНАКА ЗА ОБИМ		
АВИЈАТИЧАРИ						

ОСМОСМЕРКА

У лику осмосмерке налазе се појмови који почињу словом "Ч". На крају ће остати три слободна слова, која читана редом дају назив малог речног чамца.

Ч	А	Т	Е	Ч	Н	А	Ч
А	К	С	Ч	И	Л	Е	Ч
Н	У	И	Ч	О	Т	Е	Ч
К	Ч	Ч	А	П	Л	И	Н
Р	Е	Т	С	Е	Ч	И	Ч
К	Т	Ч	Н	А	Л	Ч	Ћ
Е	К	К	У	Ш	У	А	Ч
Ч	А	Н	Ч	А	Р	А	И
У	А	А	А	Л	Ј	Т	Т
В	Ш	Н	В	И	Т	И	А
А	Љ	А	К	Ч	С	Ч	Ч
Р	Т	А	А	О	И	Е	И
К	Ч	С	Р	К	Л	Н	Ц
У	О	А	О	О	Е	И	А
Ћ	Б	К	В	Л	Ч	Ч	З
А	А	Н	Ч	А	И	Н	Ч
Р	Н	А	В	Д	О	Ч	А
У	И	Т	О	А	Д	М	И
А	Ц	И	Р	Б	А	Ч	Р
Ч	А	Ч	А	Ч	А	С	Т

ЧАБРИЦА, ЧАВКА, ЧАИР, ЧАКИЈА,
ЧАМА, ЧАНК, ЧАНКОЛИЗ, ЧАНЧАРА, ЧАНЧЕ,
ЧАПЛИН, ЧАСТ, ЧАУРА, ЧАУШ, ЧА-ЧА-ЧА,
ЧАША, ЧВОР, ЧВОРАК, ЧЕК, ЧЕКРК, ЧЕЛЕНКА,
ЧЕЛИСТ, ЧЕСТЕР, ЧЕТА, ЧЕТКА, ЧИЛАШ,
ЧИЛЕ, ЧИЛОСТ, ЧИНЕЧИТА, ЧИОДА, ЧИСТ,
ЧИТАНКА, ЧИТАЧИЦА, ЧИЧА, ЧКАЉА, ЧЛАН,
ЧОБАНИЦА, ЧОКОЛАДА, ЧОЛИЋ, ЧОТ, ЧУКА,
ЧУВАРКУЋА.

РЕШЕЊЕ - УКРШТЕНЕ РЕЧНИ: каолин, оксиди, роман, Нера, и, ад.
РИБ, сир, са, астр, Милтон, на, ва, и, обар, Комар, раник, канити, ат.
[ин, нота, е, ара, рз, пилоти. ОСМОСМЕРКА: чун.]

Да ли сте знали ...

– да се 21. фебруара широм света обележава Међународни дан матерњег језика како би се промовисало очување и заштита свих језика које користе народи света? Дан матерњег језика Уједињене нације обележавају на иницијативу Бангладеша јер је 21. фебруар датум када се народ Бангладеша изборио за признање бенгалског језика.

– да сваке две недеље у свету нестане један језик односећи са собом читаво културно и интелектуално наслеђе? Процењује се да се на свету говори на око 6.000 различитих језика, а више од 40 одсто је у опасности да нестане. Само неколико стотина језика је заиста добило место у образовним системима и јавном домену, а мање од сто се користи у дигиталном свету.

– да је у свету највише оних којима је матерњи језик кинески (већином мандарински) – чак 1,3 милијарде; други најбројнији језик је шпански – њиме говори 471 милион становника планете, док је на трећем месту енглески који као матерњи језик користи 370 милиона људи. На листи најбројнијих матерњих језика су још хинди, арапски, португалски, бенгалски, руски, јапански и лахнда (Западни Пенџаб).

– да енглески суверено влада међу онима којима је то други језик? Око милијарду људи којима енглески није матерњи, користе га као језик пословања, образовања, међународних односа, путовања. И на овој листи у врху су мандарински кинески, хинди, шпански, а високо је рангиран и француски језик.

– да српски језик припада словенској групи језика из породице индоевропских језика? Прву норму српског књижевног језика, односно српску редакцију старословенског језика представљао је српкословенски.

– да је Вукова реформа српског језика и стандардизација ћирилице званично призната 1868, четири године након његове смрти? Ипак, годином победе Вукове реформе сматра се 1847. када су на српском народном језику објављена четири важна дела: Вуков превод Новог завета, лингвистичка студија „Рат за српски језик и правопис“, Ђуре Даничића, „Песме“, Бранка Радичевића и „Горски вијенац“, Петра Петровића Његоша.

Лековите мисли

Склонимо све рампе да истина може да прође.
Изврстан лек за главобољу. Не мислити!
Рђа једе гвожђе, а кредит човека.
Једино не може да зарђа точак историје.
Грешке се лако опраштају. Нарочито сопствене.
Заливајте пријатељство. Љубављу.

Душан Старчевић

Мисли(м) о старости

Чувајте младост, да у њој не остарите.
Стари су они људи који би се лако одрекли будућности.
Тамо где идем нико ме не чека, али не идем сам.
Немам страха за велике године, но за терет који све већи бива.
Људи не умиру од болести, него од тачне дијагнозе.
Онај што је све научио, није имао времена да стекне нова знања.
Миљан Деспотовић

Духовна мера

Најтеже је оном који нема ништа и никог сем себе.
Да је правда спора, знају и неправде. Зато им се жури.
Величину човека чине и његове духовне мере.
Разлике у гледањима зависе и од места, положаја и жмурења.
На различитим (с)ценама играју се и изигравају различите улоге.
Како која нова година а ја, хвала Богу, и даље са мојом старом, руку под руку!
Слободан Дучић

Спотцање

Сатиричар је чистач друштвеног морала.
Афоризам је велико у малом.
Једем се жив. Горак је то лебац!
Кад ми је мрак пао на очи, прогледао сам.
Куд год кренем, свуда се о себе спотичем.
Радмило Мићковић

Врућ кромпир

Дугујем и Богу и људима. Једино за Бога верујем да ће ми опростити.
Врућ кромпир иде из руке у руку. Из леве у десну, из десне у леву.
Не зависимо више од света. Свет не може без наших људи.
Човек бистре памети је најнепровиднији.
Истиче ми време, а ни у чему се нисам истакао.
Живот ми је прошао кришом. Нисам га ни приметио.
Милен Миливојевић

Срећа нас прати

Ниједна политика не може да раздвоји браћу као међа.
Све боље пише. Поправио је рукопис.
Човек се не постаје рођењем.
Људи су имали маске и пре короне.
Прати ме срећа. Али никако да ме стигне.
Зоран Т. Поповић